Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 291 | Łódź, Czwartek, 15 grudnia 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, ט"ז כסלו תרצ"ג | № 291

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

פוילען וועט נישט צאהלען די ראטע

בכדי נישט צושטערען דאס עקאנאמישע גלייכגעוויכט?

קיין ענטפער פון אמעריקא איז נישט געקומען

ווארשא, 14 (טעלעפאניש)

היינט, 11 אין אווענד האט „פאט" ארויס-געגעבען אנ'אפיציעלען קאמוניקאט וועגען דעם פוילישען מ'חמה-חוב אין אמעריקא.

דער קאמוניקאט שטעלט פעסט, אז ביז דער לעצטער מינוט איז נישט אנגעקומען קיין ענטפער אויף דער פוילישער נאטע וועגען אפלייגען די ראטע.

עס אונטערליגט נישט קיין ספק, אז דער ענטפער פון אמעריקא וועט זיין א נעגאטיווער.

די פוילישע רעגירונג וועט נישט איינגיין אויפן בעצאהלען דעם חוב אויף אזא אופן, אז דאס עקאנאמישע לעבען אין לאנד זאל פערלירען דאס גלייכגעוויכט.

אין שייכות דערמיט קורסירען קלאנגען, אז עס קאן קיין רייד נישט זיין וועגען איבערוויזען געלד קיין אמעריקא.

די „רייטער"-אגענטור האט שוין געכטען ביינאכט דעפעשירט, אז די פוילישע רעגירונג צאהלט נישט די איצטיגע דעצעמבער-ראטע.

איינהייטליכער פראנט

נעגען הינדענבורג'ס א דעקרעט

בערלין, 14 (ספ. טעל)

די הויפט-קאמיסיע פון רייכסטאג האט בעשלאסען אפצורופען הינדענבורג'ס דעקרעט וועגען בעגרעניצען די סאציאלע פערזיכערונגען.

נעגען דעם דעקרעט האבען געשטימט די סאציאל-דעמאקראטען, היטלעראווצעס און קאמוניסטען.

באהן-קאטאסטראפע אין א טונעל

ציריך, 14. (ספ. טעל.)

אין דעם טונעל גיטשען, נעבען לוצערן, האבען זיך צוזאמענגעשטויסען 2 פאסאזשיר-צוגען. 6 פערזאן זענען דערהרג'עט געווארען, 12 – פערוואונדעט.

די רעטונגס-אקציע איז אין גאנג.

דער טונעל איז אינגאנצען פערווארפען מיט די חורבות פון די צוגען.

דער ענטפער פון פערסיען אויף דער ענגלישער נאטע

לאנדאן, 14 (ספ. טעל.)

די פערסישע רעגירונג האט נעכטען אין אווענד איבערגעגעבען דעם ענגלישען געזאנדטען אין טעהעראן אנ'ענטפער אויף דער ענגלישער נאטע מכוח'ן קינדיגען די נאפט-קאנצעסיע „ענגלא-פערסיאן-איל-קאמפ".

די פערסישע רעגירונג רעכענט אויס 9 סיבות, צוליב וועלכע די קאנצעסיע איז געקינדיגט געווארען, און שטעלט דערביי פעסט, אז די שטע-לונג פון ענגלאנד, וואס איז פול מיט דראהונגען, בערעכטיגט פערסיען צו אפעלירען פאר דער פעל-קער-ליגע געגען די דאזיגע דראהונגען און דער פרעסיע.

אומרוהען אין שפאניען

וויען, 14 (ספ. טעל.)

די אווענד-צייטונגען זענען מודיע וועגען נייע צוזאמענשטויסען און אומרוהען אין עטליכע שפאנישע שטעט.

אין שטאט מולא איז פארגעקומען א בלוטי-גער צוזאמענשטויס צווישען די ראדיקאלע פויערים און דער פאליציי. דריי פערזאן זענען דער'הרג'עט געווארען, עטליכע זענען שווער פערוואונדעט.

אין סאלאמאנקא האבען זיך די ארבייטס-לאזע בעמיהט אריינצודריגען אינ'ם הויז פון די פראפעסיאנעלע ארבייטער-ארגאניזאציעס. בעת דעם קאמף צווישען די דעמאנסטראנטען און דער פא-ליציי איז איין פערזאן דער'הרג'עט געווארען.

אריגינעלער פראטעסט-שטרייק פון אראבישע סוחרים אין שכם

ירושלים (יט"א) אין שכם איז פארגע-קומען אנ'אריגינעלער שטרייק פון די ארטיגע קרעמער, אלס פראטעסט געגען דעם, וואס די רע-גירונג נעהמט נישט אן קיין גענוגענדע פערזיכע-רונגס-מיטלען געגען דער כסדר-שטייגענדער צאהל גנבות אין די געשעפטען.

אלע געשעפטען זענען געשלאסען געווארען אויף איין טאג, און א דעלעגאציע פון די סוחרים איז אוועק צום דיסטריקט-קאמיסאר און איהם אי-בערגעגעבען די שליסלען פון די געשעפטען. די דעלעגאציע האט ערקלערט, אז די געשעפטען וועלען נישט געעפענט ווערען, כל-זמן די קרעמער וועלען נישט בעקומען קיין גענוגענדע גאראנטיע, אז מען וועט זיי שיצען געגען די גנבים, וואס גרא-סירען די לעצטע צייט אין שכם אין אזא גרויסער צאהל.

דער דיסטריקט-קאמיסאר האט צוגעזאגט אנ-צונעהמען ענטשפרעכענדע מיטלען געגען דער גנבות-עפידעמיע. נאכ'ן בעקומען די דאזיגע פער-זיכערונג זענען די געשעפטען צומארגענס צוריק געעפענט געווארען.

ווי בעקאנט, געהערט שכם צו די שטעט אין א"י, וואו עס וואוינט נישט קיין איין יוד.

בלוט און אלקאהאל

לאנדאן, 14. (ספ. טעל.)

אין דער נאכט פון דינסטאג אויף מיטוואך איז אין פערשידענע טיילען פון טשיקאגא געקומען צו בלוטיגע קאמפען צווישען אלקאהאל-שמוגלער און פאליציי.

עס זענען דא 8 דערהרג'עטע און 4 שווער-פערוואונדעטע.

צווישען די דערהרג'עטע – 2 דעטעקטיוון און 1 פאליציאנט.

א משוגענער פאדערט א ווארט מיט אנ'אנגעלאדענעם רעוואלווער אין האנד...

וואשינגטאן, 14 (ספ. טעל.) אין דער פרעזידענטען-הויז האט היינט פאסירט אנ'אויס-טערלישע זאך:

א געוויסער מאנספערזאן, וועלכער האט זיך פון דער גאלעריע אראפ צוגעהערט צו די פער-האנדלונגען פונ'ם הויז, האט פלוצלונג ארויס-געכאפט א רעוואלווער און צילענדיג צום פרע-זידיום, האט ער דערקלערט, אז מ'זאל איהם גע-בען א ווארט....

אויף דער גאלעריע איז ענטשטאנען א פא-ניק, אלע האבען זיך געלאזט לויפען, און די זי-צונג איז איבערגעריסען געווארען.

ווען די וועכטער האבען אויפגעפאדערט דעם משוגענעם, ער זאל אוועקווארפען דעם רעוואלווער, האט ער זיי געפאלגט און זיך געלאזט ארעסטירען.

דער רעוואלווער איז געווען אנגעלאדען.

שבת — שטאנד-געריכט וועגען דעם אנפאל אין גראדעק-יאגיעלאנסקי

לעמבערג, 14 (טעלעפאניש) שבת הויבט זיך אן אין לעמבערג דאס שטאנד-געריכט געגען די אנפאלער אויפ'ן פאסט-אמט אין גרודעק-יאגיעלאנסקי.

ווי בעוואוסט, זענען דארט דער'הרג'עט געווארען 2 פאליציאנטען.

די אנפאלער דראהט טויט-שטראף.

דער דאלאר שטייגט

ווארשא, 14 (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט) היינט איז צום ערשטען מאל, נאך א לענגערער צייט, דער דאלאר געשטיגען אין פרי-וואטען פערקעהר ביז 8.98 זל.

אפיציעל ביז 8,94 זל.

די נאכפראגע איז געווען א זעהר גרויסע.

Dr. med. J. SCHORR

פון IWONICZ

ספעציאליסט

פאר הארץ און סקלעראזא-קראנקהייטען

וואוינט יעצט אין לאדז

גדאנסקא 11, טעל. 226-85

נעמט אן טעגליך פון 4–6 נאכמיטאג.

9879

יודען!

אויף חנוכה נוצט נור דעם א"י-דיגען בוימאייל שמן זית-זך

פון 50 גר. אן קאנט איהר בעקומען א פלעשעל ארץ-ישראל'דיגען בוימאייל. לייגט אכט אויף אונזער מארקע, ווייל ס'איז פאראן פאלסיפיקאטען.

קויפט נור ביי דער ערשטער קווע־לע:

תוצ"ת ארץ-ישראל

לאדז, שולמיעסקא 1.

5262

יודען!

היינט און די ווייטערע טעג אין קינא „ספלענדיד" (נארוטאוויטשא 20) פון 4 ביז 6 און פון 6 ביז 8 אווענד 100% העברעאישער קלאנג-פילם

„דאס נייע ארץ-ישראל"

איילט און פערזוימט נישט צו זעהען דאס גרויסע אויפבוי-ווערק פון דער יודישער נאציאנאלער היים – דאס ערוואכענדע ארץ-ישראל.

רעשטען

לאדז, נאוואמיעסקא 5

פראנט, 2-טער שטאק

פערשידענע קאמגארנס

ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער

אויף אנציגער און פאלטענס

ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען

מיט 30% בילליגער

קומט און איבערצייגט אייך, ביי

SZCZĘSLIWY

געדענקט נאר

אין פראנט, II שטאק

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפע-ראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטאריש פון 9–1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

4091

פאר גאלד,

בריליאנטען,

בישוטעריע און לאמבארד-קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזן

איזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

6079

שבועה דאורייתא.

לויט א בעשלוס פון סאנד גראדזקי וועט שווערען דאנערשטאג נאך קריאת התורה 23 טאג אין כסלו (22/XII) אין דער ווילקער שוהל זאכאדניא 56

לייב סמאראדינע (וועל קען)

פון די קאנ'ס, וואס וואוינען ציגעל-גאס 35 ווי אויך זיין פרוי

ליבע מירלא סמאראדינע

וואס האבען געהאט א געוועלב אויף זאוואדזקא 33, ווי אויך

חייקע ראזענבוים

פון זשעלאנא 37, משמש פון קאלושינער'ס שוהל, וועגען א סומע פון 277 זל. וואס ווערט פון זיי אפגעלייקענט.

מיט אכטונג ר. קינרום, זאוואדזקא 17.

5201

דימיסיע פון העריא'ס קאבינעט

פראנקרייך זיך אפגעזאגט צו בעצאהלען די דעצעמבער-ראטע

פאריז, 14 (ספ. טעל.) העריא איז אין דער בעגלייטונג פון אלע מיניסטארען, א חוץ דעם קראנקען פענלעווע אוועק אין עליזעאישען פאלאץ, כדי צו איבערגעבען די דימיסיע אין די הענד פון דעם מלוכה-פרעזידענט.

דער פרעזידענט לעברען האט די דימיסיע אנגענומען.

פאריז, 14 (ספ. טעל.) דער ראדיקאלער איבערבריך, וואס איז געשעהן אין פארלאמענט אין משך פון די לעצטע 48 שעה, צום שאדען פון דער רעגירונג, דערקלערט זיך מיט 2 פאקטען:

1) דאס אפוואַרפען דורך אמעריקא אלע פאר-בעהאלטען נאך איידערן בעקענען זיך מיט זייער איבהאלט.

2) מיט'ן מאכען אפהענגיג די דעציזיע פון פראנקרייך פון ענגלאנדס שטעלונג.

דער ערשטער פאקט האט ארויסגערופען א קאנסטערנאציע אין די פארלאמענט - ספערען, אזוי אז אפילו א חובשער טייל ראדיקאלען אין פארלאמענט און די גאנצע ראדיקאלע גרופע אין סענאט האט בעשלאסען צו שטימען געגען איינצאהלען די דעצעמבער-ראטע, אדער — געגען דער אייגענער רעגירונג.

מיט איין ווארט: העריא'ס קאבינעט איז געפאלען מיט די שטימען פון די ראדיקאלען.

דער צווייטער פאקט, וואס איז נוגע ענגלאנד האט ארויסגערופען עמפערונג אפילו ביי אזעלכע אנגלאפילען, ווי פערטינאקס, וועלכער שטעלט פעסט אין „עקא דע פארי", אז עס איז א בישט דעפלאזבאריע זאך, דאס פראנקרייך זאל זיך נישט קענען פערגינען אויף אן'אייגענעם בעשלוס.

— פערשפילען מיט'ן קנאק אין געגנף און אפריקירען גלייכצייטיג פאר לאנדאן און וואשינגטאן, דאס איז צופיל פאר איין טאג! — האבען געשריגען די דעפוטאטען אין די קולואַרען פון פארלאמענט.

די אפשטימונג, וואס איז פארגעקומען היינט אינדערפריה, און וואס האט אפגעווארפען דעם פארשלאג פון דער רעגירונג צו בעצאהלען אמעריקא די דעצעמבער-ראטע, וועט האבען ריזיגע קאנסעקווענצען הן אין דער סיטואציע פון דער איבעריליכער פראנצויזישער פאליטיק, הן אין דער אויסלענדישער פאליטיק.

בעלגיען זאגט זיך אפ פון בעצאהלען די דעצעמבער-ראטע

פאריז, 14 (ספ. טעל.) די ידיעה, אז די בעלגישע רעגירונג האט זיך אפגעזאגט צו בעצאהלען די דעצעמבער-ראטע פונ'ם אמעריקאנישען חוב, וואס פאלט פעליג דעם 15-טען ד. ח. האט ארויסגערופען גרויס צופרידענהייט אין פארלאמענט.

א געפעלשטער מאקדאנאלד

פאריז, 14 (ספ. טעל.) נעכטען, בעת די דעבאטע אין פארלאמענט, האט מען העריאן גערופען צום טעלעפאן, זאגענדיג איהם, אז עס וויל מיט איהם רעדען דער ענגלישער פרעמיער מאקדאנאלד.

ווען העריא איז צוגעגאנגען צום טעלעפאן, האט ער מיט פערוואונדערונג קאנסטאטירט, אז צו איהם רעדט עפעס איינער, אן'אומבעקאנטער וועלכער גיט זיך אן אלס פריוואט-סעקרעטאר פון מאקדאנאלדען.

דער כלומרשטער סעקרעטאר האט דערקלערט העריאן, אין נאמען פון מאקדאנאלדען, אז די ענגלישע רעגירונג האט געענדערט איהר שטעלונג און בעשלאסען נישט צו צאהלען אמעריקא די דעצעמבער-ראטע.

דער פרעמיער העריא האט תיכף בעפוילען צו נאכקאנטראלירען די דאזיגע אינפארמאציע.

מען האט טעלעפאנירט קיין לאנדאן, פון וואנען עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער פרעמיער מאקדאנאלד האט זיין סעקרעטאר נישט ארויסגעגעבען אזא פעראָרדנונג.

מען איז זיך, אלזא, משער, אז דער מחבר פון דעם פוילען וויץ איז געווען א פראנצויזישער ראיאליסט.

402 שטימען געגען 187

פאריז, 14 (ספ. טעל.) א גאנצע נאכט האט געדויערט די זיצונג פונ'ם פארלאמענט.

פאר דער זיצונג האבען ביידע קאמיסיעס (אויסערן און פינאנצען) אפגעווארפען דעם רעגירונגס-פראיעקט צו בעצאהלען די ראטע.

איינצאהלענדיג די ראטע, האט העריא פראפאנירט ארויסצושיקען א נאטע, אין וועלכער: 1) פראנקרייך בעט אנצוהויבען אונטערהאנדלונגען, וועלכע שליסען א נייעם אפמאך וועגען די חובות, 2) פראנקרייך בעט צו פערעכענען די מארגענדיגע ראטע אויפ'ן חשבון פון די צאהלונגען, לויט'ן קומענדיגען אפמאך און 3) אויב דער הובער-מאראטאריום וועט בלייבען אין קראפט, און עס וועט נישט געשלאסען ווערען קיין נייער אלגעמיינער אפמאך בנוגע די אינטערנאציאנאלע מלחמה-חובות — וועט פראנקרייך, אין דער צוקונפט נישט צאהלען.

ביידע קאמיסיעס האבען בעשלאסען אויפצופאדערען די רעגירונג צו אפלייגען די צאהלונג פון דער ראטע.

פאריז, 14 (ספ. טעל.) די נאכט-זיצונג האט זיך אנגעהויבען 9 אין אווענד און געדויערט, מיט קליינע הפסקות, ביז דריי-פערטעל 7 פארטאג.

אין זיין שלוס-רעדע האט העריא אנגעוויזען אויף דער סכנה פונ'ם אויסטיילען זיך פון ענגלאנד ובפרט אין דעם מאמענט, ווען אין געוויסע מלוכות הערשט די דיקטאטור (דייטשלאנד).

— צוליב 480 מיליאן פראנק — האט ער דערקלערט — ווילט איהר קאליע מאכען די צוזאמענארבייט מיט ענגלאנד.

בעת דער אפשטימונג זענען פאר דעם רעגירונגס-פארשלאג געפאלען 187 שטימען און 402 — געגען.

ווער וועט זיין דער נייער פראנצויזישער פרעמיער?

פאריז, 14 (ספ. טעל.) דער פרעזידענט לעברען האט געהאט געשפרעכען מיט די פאר-שטעהער פון די פארטייען וועגען בילדען א נייעם קאבינעט.

אויפ'ן אמט פון פרעמיער ווערען ארויסגע-רוקט די קאנדידאטורען פון באנקור, שאטען, קייא, דעמאנזיע, דאלאדיע און סגיג.

ווער צאהלט און ווער צאהלט נישט

היינט, דעם 15. דעצעמבער, זענען פעליג די ראטעס פון די מלחמה-חובות, וואס די איראפעאישע מלוכות האבען געמאכט ביי אמעריקא.

טשעכיען, לעטלאנד, ענגלאנד צאהלען היינט די ראטעס.

בעלגיען האט זיך אפגעזאגט צו צאהלען.

עס פרעגט זיך טאקי א קשיא: ווי-אזוי קאן מען צווינגען צו בעצאהלען די מלחמה-חובות?

וואשינגטאן, 14 (ספ. טעל.) דא בעראט מען זיך וועגען דעם, ווי אזוי מען זאל אפנעהמען די מלחמה-חובות ביי די איראפעאישע מלוכות, וואס ווילען די חובות נישט צאהלען.

דאס איז א הארבע ענין, ווייל ס'איז נאך נישטא ביז איצט קיין שום אינסטיטוציע, צי ארגאניזאציע, וואס זאל קאנען צווינגען צו בעצאהלען די דאזיגע חובות.

מען גיט אויך איבער, אז הובער וועט זיך מארגען נאך אמאל ווענדען צום קאנגרעס מיט א נייעם פארשלאג נאך אמאל צו בעטראכטען דעם ענין חובות.

די אמעריקאנער פרעסע האלט, אז דורך דעם, וואס פראנקרייך און בעלגיען האבען זיך אפגעזאגט צו צאהלען די ראטע, האט זיך אמעריקא שטארק קאמפראמיטירט.

1000 ארעסטירטע אין פאריז

פאריז 14 (ספ. טעל.)

פאר'ן בנין פונם פארלאמענט איז נעכטען אין אווענד דערגאנגען צו אנ'ערנסטען צוזאמענשטויס צווישען א גרעסערער צאהל ראיאליסטען, וועלכע האבען דעמאנסטרירט געגען דער רעגירונג און דער פאליציי.

3 מאניפעסטאנטען זענען פערוואונדעט געווארען.

עס זענען ארעסטירט געווארען העכער טויזענט דעמאנסטראנטען.

דער סוד פונם שלאס אין דאארן

בערלין, 14 (ספ. טעל.)

דער פערשוין, וואס מ'האט נעכטען אינם פאלאץ פונם עקס-קייזער ווילהעלם 2. אין דאארן איז א דייטש פון נויס, ביים רהיין, וועלכער הייסט ה. פוקער.

פאר דער פאליציי האט ער דערקלערט, אז ער האט נישט געהאט בדעה צו בעפאלען ווילהעלמען, נאר ער האט איהם בלויז געוואלט פערזענליך אפגעבען א בריף כלומרשט פון היטלערן.

דעם רעוואלווער האט ער געהאט מיט זיך בכדי צו קאנען טערארירען די וואך.

די האלענדישע פאליציי האט אפגעשטעלט פוקערן צו דער דייטשער גרעניץ.

מען פערזיכערט, אז ער איז א גייסטיג-קראנקער.

Dr. Wajnberg
ספעצ. פון האריק-און לונגען-קראנקהייטען
ציגעל-גאס 11, טעל. 126.02
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אווענד.

Lekarz-Dentysta
M. Kaniewska
Zawadzka 6
נעהמט אן פון 10—1 מיטאג און פון 7—8 אווענד.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר
אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)
טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—2,
אין כעלמי פון 8—9 פריה.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
גאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה,
און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט
און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-
לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער
הייל-קאבינעט ראסמעטיק.
— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר גור קינדער און פרויען.
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
- בעזונדער ווארט-צימער פאר פרויען
דוידזשון ד זל

שנעלער אויסקויף פון
פאטענטען
און רעגיסטראציע-קארטען
אויפ'ן יאהר 1933 בעזארגט די ביורו:
ב. מאן פיעטריקא. 10

גרויסע דעמאנסטראציע פון פראנצויזישע קריג-סאנטיילנעהמער

פראטעסטירט געגען צאהלען די קריגס-חובות צו אמעריקע

ארויסטריט געגען אל-יין-בעשטימונגען פון די 5 גרויסע מלוכות

גענף, 14. (ספ. טעל.)

די היינטיגע פראקלאמירונג פון דער גענעראל-קאמיסיע האט געהאט א גרויסע בעדייטונג, מחמת א רייה מלוכות איז ארויסגעטראטען מיט אנ'ענט-שלאסענער קריטיק און פארבעהאלטען לגבי דעם אנזאג פון צוועגטועלע געשפרעכען צווישען די 5 גרויסע מלוכות, וועלכע זאלען אין דער צוקונפט פארקומען מיט'ן אנטייל פונ'ם פארזיצער פון דער קאנפערענץ, הענדערסאן.

אלע רעדנער האבען אונטערגעשטראכען, אז זיי וואלטען נישט טאלערירט די פערטרעטונג פון דער קאנפערענץ דורך די געשפרעכען פון דעלע-גאטען פון 5 מלוכות און דאס פערשטעלען פאר דער קאנפערענץ אויסגעפערטיגטע בעשלוסען.

די ערשטע דעקלאראציע אין דעם דאזיגען ענין האט בעלייגט פוילען, בעמאנענדיג, אז די פוילישע רעגירונג האט נישט קיין שום אביעקציעס לגבי די געשפרעכען צווישען געוויסע מלוכות אויפ'ן ראנד פון דער קאנפערענץ.

אין דער ווירקליכקייט זענען עהנליכע געשפרעכען פארגעקומען אין פערשידענע מאמענטען פון אונזערע בעראטונגען — האט געזאגט דער פוילישער פארשטייער — אבער די פוילישע רעגירונג האלט זיך פאר בערעכטיגט צו אויסדריקען פון איהר זייט דעם פערלאנג, אז אזעלכע געשפרעכען זאלען נישט מגולגל ווערען אין א שטאבילען ארגאן, ווייל דאס וואלט אפגענומען ביי דער קאנפערענץ איהר וויכטיגסטע בעדייטונג.

דערנאך האט ער אונטערגעשטראכען, אז די איצטיגע איינלאדונג, וואס איז געשיקט געווארען צו הענדערסאנען, דאס ער זאל אנטיילנעהמען אין די געשפרעכען פון די 5 גרויסע מלוכות דארף מען בעטראכטען אלס פערסאנעלע, פעריזע ליכע.

דערנאך איז אויך מיט א שארפער רעדע ארויסגעטרעטען דער יוגאסלאווישער דעלעגאט, פאטיטש.

יעדער ליבהאבער פון שעהנער קונסט
דארף בייזוכען די
בילדער-אויסשטעלונג
פון בארימטען קונסט-מאלער
יעקב ראטבוים
אין לאקאל פון „בני ברית"
פיעטריקאווער 90.

היינט ערעפענונג נאך א גרינדליכען רעמאנט פון דער מעבעל-אויסשטעלונג
אויף פיעטריקאווער 67
פון דער בעקאנטער מעבעל-פאבריק
M. GELERMAN
NAPIÓRKOWSKIEGO 59, tel. 186-71
אכטונג! צו דער בעקוועמליכקייט פון דער ג' קונדשאפט געפינט זיך ביי דער מעבעל-פאבריק א ביורא פון פראיעקטן פאר אינערליכע ארכיטעקט-ארבייטן אונטער לייט. פון אנ'אינזשעניער-ארכיטעקט

6 טויזענד דונאם ערד
פון וואדי-האווארים איבערגעגאנגען צום קרן-קימת

ירושלים, 14 (יט"א טעלעגראפיש)

דאס העכסטע געריכט האט בעטראכט דעם פראצעס וועגן די 6 טויזענד דונאם ערד פון וואדי-האווארים. דער פראצעס ציהט זיך שוין איינינע יאהר צווישן דעם קרן-קימת און די אראבער.

דאס געריכט האט מבטל געמאכט דעם אור-טייל פון דער ערשטער אינסטאנץ, וועלכער איז געווען גינסטיג פאר די אראבער, און ארויסגע-טראגן א פסק-דין, לויט וועלכן דער באדען ווערט ענטגילטיג אנערקענט דעם קרן-קימת.

אויפ'ן דאזיגן באדען זיצן בין'ן היינטי-גן טאג די אראבער. צוליב'ן איצטיגן אורטייל, וועלן די אראבער איבערגעטראגן ווערן אויף אנדערע בארען, וועלכע די רעגירונג האט גע-פאכטעט ביים קרן-קימת.

א פאלאק—דירעקטאר פון דער פראנצויזישער אקאדעמיע

פאריז, 14 (ספ. טעל.)

דער פראנצויזישער מיניסטארען-ראט האט בעשלאסען צו נאמינירען, אלס דירעקטאר פון דער פראנצויזישער אקאדעמיע דעם בעקאנטען פויל-שען סקולפטאר, פאוועל לאנדאווסקי.

ליטע האט פחד פאר דער דייטשער געפאהר

קאונע, 14 (ספ. טעל.)

„ליעטובאס איראס" רעדט ארום די אנטי-ליטווישע קאמפאניע פון דער דייטשער פרעסע און שרייבט אונטער, אז זי איז א רעזולטאט פון דייטשלאנדס פער'חיצפה'טקייט מחמת די נצחונות איהרע אויפן אינטערנאציאנאלען געביט.

די פארם פון די דייטשע אָנפאלען ענטהאלט נישט קיין טראפען קולטור, און נישט די עלעמענ-טארסטע כללים פון אנשטענדיגקייט. די דאזיגע ארויסטרעטונגען האבען דעם צוועק צו דיסקרעדי-טירען ליטע אין די אויגען פון איירופא, בכדי ירנאך אויף א לייכטען און שטראפלאזען אופן צו פערכאפען די קליפעדא'ער געגענד.

די צייטונג פערזיכערט, אז צוליב די לעצטע סוקצעסען פון דייטשלאנד אויפן אינטערנאציאנאלען געביט, איז ליטע בעדראהט פון אנ'אלק-גרעסער-ווערענדער סכנה.

פשיטש נעהמט אויך א ווארט...
אנטי-יודישע מאניפעסטאציעס אין בזשעשטש-קויאווסקי

וולאצלאוועק, 14 (טעלעפאניש)

אין בזשעשטש-קויאווסקי זענען איינגעאר-דענט געווארען מאניפעסטאציעס לזכר די סטו-דענטען וואצלאווסקי און גראטקאווסקי.

די מאניפעסטאנטען האבען געמאכט אנטי-סעמיטישע אויסרופען, און גערופען צו באיקאטי-רען יודען.

פאליציי האט די מאניפעסטאנטען פונאנדער-געטריבען און ארעסטירט 4 „אבווי-פאלניקעס" אנדזשעי יענדזשעיעווסקי, וואצלאוו בראטקאווסקי, פראנציששעק קאסמאלסקי און זדזשיסלאוו שוקארא.

מאניפעסטאציעס געגען יוגא-סלאוויע אין רוים

רוים, 14 (ספ. טעל.)

לעם דער יוגאסלאווישער געזאנדשאפט איז פארגעקומען א סטודענטען-דעמאנסטראציע געווענ-דעט געגען יוגאסלאוויען.

די מאניפעסטאנטען זענען נישט צוגעלאזט געווארען צו דער געזאנדשאפט, דער צוטריט צו וועלכער עס ווערט אפגעהיט זינט דריי טעג דורך שטארקע פאליציי- און מיליטער-קארדאנען.

עס ווערט אויך אפגעהיט די פראנצויזישע אמבאסאדע.

מאקדאנאלד'ס קראנקהייט

לאנדאן, 14 (ספ. טעל.)

דער פרעמיער מאקדאנאלד האט זיך בעת זיין לעצטער נסיעה אזוי פערקיהלט, אז ער געהט לחלוטין נישט ארויס פון שטוב.

ער וועט צוליב דעם אויך נישט אנטיילנעה-מען אין דער דיסקוסיע איבער דער פראגע פון בעצאהלען דעם אמעריקאנער חוב, וואס וועט היינט פארקומען אין פארלאמענט.

די דיסקוסיע וועט האבען א פלאטאנישען כאראקטער, ווארום די אפשטימונג איבער'ן מערי-טום סוג'ם ענין איז פאראויסבעשטימט.

די לויה פון הלל זלאטאפאלסקי
פיל טויזענטער יודען האבען זיך בעטייליגט אין דער לויה

פאריז, 14 (יט"א טעלעגראפיש)

אין דער לויה פון הלל זלאטאפאלסקי האבען זיך בעטייליגט א סך טויזענטער יודען. מיט רעדעס זענען ביים אפענעם קבר ארויסגעטרעטען: הרב וויל, הרב אייזענשטאט, נידיטש, יאקובסאן און זשאבאטינסקי. די עהרען-וואך האט געהאלטען דער ברית טרומפלדור.

היינט און פאלג. טעג!
פוילישער רעוועלאציאנס = שלאגער!
ווייסער גיפט
אין די הויפט-ראלען:
STEFAN JARACZ
Marja ZARĘBIŃSKA
טענץ:
PARNELL i HALAMA
סאלאגעזאנג: MIECZ. FOGG
מוזיק-אילוסטראציע:
ZYGM. BIAŁOSTOCKI
אויסערן פראגראם: אקטואליטעטן.
אנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאכמיטאג, שבת און זונטאג — 12 בייטאג.
פערקלענערטע פרייזען פון די פלעצער דער זאל איז שטארק בעהייצט.
הנחה-בילעטן זענען גילטיג אהן בעגרענצונגען

די פארלאמענט-פראגע אין ארץ-ישראל
ערקלערונג פון ד"ר י. שעכטמאן אויף דער נעכטיגער פרעסע-קאנפערענץ

אין לאדז ווײלט דער בעקאנטער ציוניסטישער עסקן, מיטגליד פון ציוניסטישן אקציאנס-קאמיטעט, רעוויזיאניסטישער פיהרער ד"ר י. שעכטמאן. ביי דער דאזיגער געלעגענהייט האט ד"ר שעכטמאן געהאט א לענגערן געשפרעך מיט די פארשטייער פון דער לאדזער פרעסע וועגן א ריי אקטועלע ציוניסטישע ענינים.

די פראגע פון א פארלאמענט אין ארץ-ישראל — האט ד"ר שעכטמאן געזאגט — ווערט איצט בעטראכט פון בריטישן שטאנדפונקט. אייגנטליך איז די פראגע שוין נישט קיין נייע, זי הענגט שוין איבער די ציוניסטישע קעפ זייט 10 יאהר, שוין אין יאהר 1922 האט די ענגלישע רעגירונג פארמעל פראקלאמירט די שאפונג פון פארלאמענט און ס'זענען שוין אפילו בעשטימט געווארען וואהלען. די וואהלען זענען אפילו פאר-געקומען, אבער צוליב דעם וואס די אראבער האבן דעמאלט באיקאטירט די וואהלען איז די ענגלי-שע רעגירונג געצוואונגען געווען צו אנולירן די דאזיגע וואהלען.

אין פערלויף פון די 10 יאהר איז די פראגע ווידער עטליכע מאל אויפגעהויבן געווארן, אבער שטענדיג איז די פראגע דורכגעפאלן צוליב דער נעגאטיווער שטעלונג פון די אראבער. דורך דער דאזיגער גאנצער צייט האט זיך די אפיציעלע ציוני-סטישע ליטונג קיינמאל זיך נישט קלאר און אפען ארויסגעזאגט, צי האט זי צו דער פראגע א נעגאטיווע אדער א פאזיטיווע בעציהונג. די אפיצ-יעלע ליטונג האט געהאלטן, אז ס'וועט זיין קליגער און בעסער צו פיהרען אין דער הינזיכט אזא פאליטיק, אז דער אפזאג זאל קומען מצד די אראבער, אזוי אז מ'האט געקענט בעקומען דעם איינדרוק, אז די ציוניסטישע עקזעקוטיוו איז נישט קאטעגאריש געגען דעם דאזיגן דעמאקראטישן פרינציפ פון א פארלאמענט. נאך מעהר אין דער ציוניסטישער ליטונג זענען אפילו פערהאן אזעל-כע, וועלכע זענען אנהענגער פון א פארלאמענט מיט געוויסע בעווארענישן ווי דאס איז ד"ר אר-לאזאראוו.

היינט שטעהט די פראגע פון פארלאמענט אין ארץ-ישראל פיל טיפער און ערנסטער ווי שטענדיג, ווייל אנדערש איז די פאליטישע סיטואציע אין הינזיכט פון מאנדאטן-סיסטעם. דער דאזיגער סיס-טעם לעבט איצט איבער א קריזיס און אפשר א גסיסה, ווי מען ווייסט האט זיך ענגלאנד אפגעזאגט פון מאנדאט אויף איראק, האט דארט גע-שאפען א פארלאמענט, וועלכער האט געשאסען א רעגירונג און ענגלאנד האט געשלאסען מיט דער דאזיגער רעגירונג אנ'אפמאך, לויט וועלכן ענגלאנד איז געבליבן ביי אלע פריהערדיגע נוצען און פריווילעגיעס אין איראק, דאגעגן האט זי זיך בעפרייט פון דער קאנטראל מצד דער פעלקער-ליגע.

דאסזעלבע טוט פראנקרייך אין סיריען דאס איינציגע מאנדאטן-לאנד איז אלזא ארץ-ישראל און ענגלאנד וויל דאסזעלבע טון מיט ארץ-ישראל וואס זי האט געמאכט מיט איראק, די פראגע האט אלזא נישט נאר א לאקאל-כאראקטערנער בעדייטונג, נאר א וועלט-פאליטישן פערנעם.

טאקע צוליב דעם האט ווע'ן פארלאמענט אזוי ענערגיש און שארף גערעדט אין גאנץ דער הויז-קאמיסאר וואוקאפ. דאסזעלבע אויך דער קאָ-לאניאל-מיניסטער אין ענגלישן פארלאמענט, ער האט געזאגט, אז די ענגלישע רעגירונג איז ענט-שלאסען צו מאכען דעם פארלאמענט אין ארץ-ישראל, טראץ דער אפאזיציע פון די צדדים.

ס'וואלט געווען א פעהלער נישט מוחל צו זיין, ווען מען זאל נישט דערשאצען די ערנסטקייט פון דער לאגע, ס'איז קלאר, אז אויב דער פארלאמענט וועט זיין אנ'אראבישע מעהרהייט, און אז די מעהר-הייט וועט זיין א סכנה פאר יודען. אמת ענגלאנד רעדט וועגן דעם, אז אין פארלאמענט וועלען זיין א געוויסע צאהל בעשטימטע חוץ די געוועהל-טע מיטגלידער. די קאמפעטענץ פון פארלאמענט זאל בעגרעניצט ווערן און ס'זאלען ארויסגענומען ווערן די פראגען פון עמיגראציע און באדען-קויף, אבער אזעלכע בעווארענישן זענען נישט גענוג, מ'קען איגנארירען מאכען א עלכע שווערי-קייטן, אז מ'זאל גארנישט קענען עמיגרירען אדער קויפען באדען.

ענגלאנד וועט דאך נישט שאפען דעם פאר-לאמענט מיט דער אראבישער מעהרהייט, אז זי זאל כסדר דארפען אפשאפען זייערע בעשלוסען און רייצען די בעפעלקערונג. א גאר גרויסע סכנה וועט אויך זיין דאס, וואס אזא פארלאמענט וועט זיין אנ'אפענע טריבונע פאר אנ'אנטי-יודישע העצע און פון פאגראם-אגיטאציע.

דאס שווערסטע און אונאנגענעהמסטע אין דער דאזיגער לאגע איז די בעציהונג פון דער אפיציעלער ציוניסטישער ליטונג צו דער דאזי-גער פראגראם. א חוץ אנהענגער פון פארלאמענט זענען אין דער ליטונג פארהאן אויך אזעלכע, וואס האלטען, אז מ'דארף זיך אין דער פראגע נישט אקעגנשטעלן דעם ווילען פון ענגלאנד. זיי שאפען א פאראליטישע שטימונג, ווי אנ'ענין וואס מוז קומען. אזא שטימונג מאכט אויסזיכטלאז די פערספעקטיווען פון קאמף געגען פארלאמענט, ביי אנ'אויסגעהאלטענער און שארפער אפאזיציע וועט ענגלאנד זיין אונמעגליך אדורכצופיהרען דעם פארלאמענט. דער הויך-קאמיסאר וואוקאפ האט געזאגט אין גענף, אז ביידע צדדים וועלען איהם בייהילפיג זיין אין דער פראגע, אויב מיר וועלען זאגען קאטעגאריש ניין, וועט דאס האבען א פעולה, ווייל אלע פרובען צו שאפען פארלאמענ-טען אין די מאנדאטען — לעדער האבען זיך געענדיגט מיט א דורכפאל צוליב דער אגרעסיוו-קייט פון די שאוויניסטישע עלעמענטען אין די פארלאמענטען. פראנקרייך האט געמוזט פונאנדער-לאזען דעם פארלאמענט אין סיריען, ווייל דער בודזשעט איז כסדר געווארען געשוואלען, מ'האט צוגענומען טויזענדער בעאמטע און א 1 פעלעט אונגעהויערע שטייערן. דער קאמיסאר, וועלכען פראנקרייך האט אריינגעזעצט אין סיריען, האט אפגעשפארט 20 מיליאן פראנק.

די גרויסע ענגלישע צייטונגען פערשטעהען שוין דאס און זאגען זיך ארויס געגען פארלא-מענט.

דעריבער דארף מען איצט האבען מוט ענער-גיש צו פראטעסטירען און נישט נאכצוקומען אין דער פראגע, אפילו אין קלענסטן פרט.

די ציוניסטישע עקזעקוטיווע שפעקולירט ווייטער אויף דעם, אז די אראבער וועלען ווידער נישט וועלען דעם פארלאמענט, מ'דארף זיך אבער משער זיין, אז היינט וועלען די אראבער זיך נישט אקעגנשטעלן, ווייל שוין נאך זייער אפזאג אין יאהר 1926, האבען די מעסיגערע עלעמענטן אויפגעהויבען א געוואלדיגען טומל.

אויב מיר וועלען דעם קאמף אנהויבען צו שפעט, וועט אונזער לאגע זיין א שווערע, ס'זע-נען שוין געווען פאלען ווען די ציוניסטישע ליי-טונג האט זיך בעמיהט צו פערטושען דעם גאנ-צען ענין. מיט א צייט צוריק האבען זיך די רע-וויזיאניסטען דערוואוסט פון א זעהר בעגלויב-טער קוועלע, אז וואוקאפ וועט אפגעבען אזא ער-קלערונג אין גענף. די רעוויזיאניסטישע עקזעקוטיוו האט דאן צונויפגערופען די פארשטייער פון דער יודישער פרעסע און זיי אויף דעם אויפמערק-זאם געמאכט. די אפיציעלע ליטונג האט זיך ווע-גען דעם דערוואוסט און האט מיט אלע מיטלען געווירקט, אז דער ענין זאל נישט פערעפענטליכט ווערן. ביז איצט האט מען פון דער ליטונג נישט געהערט וועגן דעם קיין וואָרט, ערשט מיט עט-ליכע טעג צוריק האבען סאקאלאוו און ארלא-זאראוו אין ירושלים ערקלערט, אז די זעען געגען פארלאמענט. מיר זעהען אבער נישט קיין פערשטענדניש פון קאמף געגען דער סכנה.

דעריבער האלטען מיר רעוויזיאניסטען, אז ארום דער פראגע דארף קאנצענטרירט ווערען די אויפמערקזאמקייט פון דער יודישער בעפעל-קערונג.

איבערגעהענדיג צו דער פראגע, אז ס'איז געקומען די צייט אויסצושטעלען דאס גאנצע ארץ ישראל-פראבלעם, די יודישע נויט פאר דעם אינ-טערנאציאנאלען פארום, גיט ד"ר שעכטמאן ער-קלערונגען, וועגן דער וויכטיגקייט פון דער אק-ציע פון א פעטיציע צום פעלקער-בונד און צו די מלוכות, וואס געהערען צום פעלקער-בונד, וואס איז אונטערגענומען געווארען דורך די רעוויזיא-ניסטען, דורך דער פעטיציע וועט מען איבערצייגע-מען ביי ענגלאנד די זיכערקייט פון מאנדאט איי-בער ארץ-ישראל און דאס וועט שוין ענדערען די לאגע. שוין זיין פראנקרייך זעען פארהאן קריזען, וואס האלטען, אז ענגלאנד האט גע-מאכט א זעהר גוט געשעפט מיט דעם מאנדאט איבער ארץ-ישראל.

אין יאהר 1926 האט ד"ר ווייצמאן קאנפע-רירט מיט דער פראנצויזישער רעגירונג וועגן א יודישער קאלאניזאציע אין סיריען. די אונטערהאנד-לונגען זענען דעמאלט ווייט אוועק און זענען איבערגעריסען געווארען נישט צוליב דעם שולד פון דער פראנצויזישער רעגירונג.

מיר זעען נישט קיין אנהענגער פון פראנ-צויזישן מאנדאט, אבער אנ'ענצינערישע בעזיי-טונג פאר ענגלאנד וועט דאס האבען.

ד"ר שעכטמאן האט נאך געגעבען ערקלער-רונגען וועגן די ברודער-קאמפען, וואס קומען פאר איצט צווישען דער הסתדרות און רעוויזיאניסטען און וועגן בן-גוריון'ס אנפאל אויף די רעוויזיא-ניסטען און בעזונדערס אויף זשאבאטינסקי'ן.

מיט דעם האט זיך דאס געשפרעך פערענ-דיגט.

קאמעראל-און קליינ-
קונסט - טעאטער „אראראט"
קונסטל. אנפיהרונג: משה בראדערזאן. אל. 1 טער מאי 2.

היינט, דאנערשטאג, אנהויב 9.45 אוונט
אין פינטשעוו טאגט שוין
פראגראם: 1) פראלאג; 2) ווי אזוי געהט דער ניגון; 3) א זיס לעבען; 4) דער חזן פון באנאפאל; 5) טאנגא; 6) קינדער-שפיל; 7) גראקען-געקלאנג; 8) וקבצנו יחד... 9) טאנץ; 10) פארטענצערין; 11) ביים פארקאן; 12) כל-בו-באים; 13) צרות פון יא-יא (מאנאלאג); 14) אפגעשפילט א טעאטער; 15) אין פינטשעוו טאגט שוין... (פינאל)
טעקסט: משה בראדערזאן, י. אבערזשאנסק, מונקעלער. לוסטיגער פעסימיסט. מוזיק—קאמפאזיטאר: דוד ביגעלמאן. דעקאראציעס: דינה מאטום און א. הענדלער קינסטל. טאנצנ-קונסטלער. ארקעסטער אונטער פערוועלטונג פון דוד ביגעלמאן

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאדז. 15 דעצעמבער 1932

לאדז. 15 דעצעמבער 1932

גערעטעט

די ענטוואפנונגס-קאנפערענץ

נאך עטליכע העכסט אונרוהיגע און נער-ווענזע טעג איז פון גענף אנגעקומען א גוטע בשורה: די קאנפערענץ פון די 5 מלוכות (ענג-לאנד, פראנקרייך, איטאליען, דייטשלאנד און די פאראייניגטע שטאטען) איז צושטאנד בעקומען. נאר מעהר, אויף דער קאנפערענץ איז מען גע-קומען צו א פערשטענדיגונג, די ענטוואפנונגס-קאנפערענץ איז אפגעראטעוועט.

די פארערונג וועגען גלייכבערעכטיגונג פון די בעוואפנונגען, וועלכע דייטשלאנד האט געהאט ארויסגעשטעלט און צוליב וועלכע דייטשלאנד האט געהאט דעמאנסטראטיוו פערלאזען די ענט-וואפנונגס-קאנפערענץ, האט פעריאגט די קאנפע-רענץ אין א טעמפען ווינקעל, פון וועלכען, ווי עס האט זיך גערעכנט, עס איז נישט געווען קיין אויסגאנג. עס איז דאך געווען קלאר, אז קיין שום שמועסען וועגען ענטוואפנונג האבען נישט דעם מינדעסטען זין און בעדייטונג אויף וויפיל זיי קומען נישט פאר אין איינפערשטענדעניש מיט דייטשלאנד. פון דער אנדערער זייט איז אויך געווען קלאר, אז פיהרען די ענטוואפנונגס-קאנ-פערענץ אהן דייטשלאנד בעדייט איבערלאזען בערלין די פולע פרייהייט צו פערגרעסערען די בעוואפנונגען, וואס דייטשלאנד וועט נישט אויס-מיידען אויסצונוצען אין דער ברייטסטער מאס נאך דייטשלאנד'ס אוועקגעהען פון דער קאנפע-רענץ האבען זיך אנגעהויבען אונענדליכע געשפרע-כען וועגען צוריקרופען אן'ענגערע קאנפערענץ פון די פינף גרויסע מלוכות וועגען קומען צו א הסכם און ווירקען אויף דייטשלאנד אומצוקעה-רען זיך צוריק קיין גענף. אט די ענגערע קאנ-פערענץ האט זיך פיל מאל נעפונען אין א געפאהר נישט צושטאנד צו קומען, אבער סוף-כל-סוף האָ-בען די פיהרענדע מלוכה-מענער פון די פינף מלוכות אפגעהאלטען א רייה בעראטונגען אין גענף און אויסגעארבייט א פלאטפארם פון א פער-שטענדיגונג.

בנוגע דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ איז שוין נישט נעהאנגען אין דעם, עס זאלען שוין אנגענומען ווערען קאנקרעטע בעשלוסען. אפילו די אמעריקאנער, וועלכע האבען ביז לעצטענס אזוי ענערגיש געפאדערט, עס זאלען שוין אנגע-נומען ווערען קאנקרעטע מיטלען צו רעדוצירען די בעוואפנונג, אפילו די האבען זיך איבערצייגט, אז דעם דאזיגען ציל קאן מען איצט נישט דער-גרייכען... און דעריבער טאקע איז דער פאר-שטעהער פון אמעריקא נארמאן דעיוויס ארויס-געטרעטען מיט זיין פלאן אפצולעגען די קאנ-פערענץ ביז עס וועלען קומען בעסערע צייטען. אבער אפלעגען די קאנפערענץ איז גארנישט אזא מין לייכטע זאך. מען דארף דאך מינדעסטענס פארפיקסירען אין א צייטווייליגער קאנווענץ די רעזולטאטען, וועלכע זענען דערגרייכט געווארען ביז איצט, הגם די רעזולטאטען זענען מעהר ווי בעשיידענע.

נאך לאנגע און מיהעוודיגע אונטערהאנדלונגען פון די 5 מלוכות איז געלונגען צו געפינען א פאר-מולע, וואס האט די צדדים בעפרידיגט און האט מעגליך געמאכט דעם צוריקקעהר פון דייטשלאנד אויף דער קאנפערענץ. די פערשטענדיגונג, צו וועל-כער די בעראטונג פון די פינף איז געקומען, איז פארמולירט געווארען אין די פאלגענדע פונקטען:

1) די רעגירונגען פון ענגלאנד, פראנקרייך און איטאליען דערקלערען, אז איינע פון די פרינ-ציפען, וועלכע דארף דינען אלס וועגווייזער פון דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ, איז, צו אנערקענען פאר דייטשלאנד און אויך פאר די אנדערע מלוכות, וואס זענען נאך דער מלחמה ענטוואפענט געווא-רען, גלייכע רעכט אין די ראמען פון סיסטעמען, וועלכע זאלען גאראנטירען די זיכערקייט פון אלע מלוכות. דער דאזיגער פרינציפ דארף געפינען זיין אויסדרוק אין אַן'אפמאך, וואס וועט געשלאסען ווערען אלס רעזולטאט פון דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ.

2) אויפ'ן סמך פון דער דעקלאראציע דער-קלערט דייטשלאנד, אז זי איז גרייט זיך ווידער צו בעטייליגען אין דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ.

3) ענגלאנד, פראנקרייך און איטאליען זאגען ארויס זייער גרייטקייט נאכאמאל אפצוגעבען צוזא-מען מיט אלע אייראפעאישע מלוכות א דערקלע-רונג, אז זיי וועלען אין קיין שום פאל נישט פרו-בען צו בענוצען זיך מיט געוואלד-מיטלען ביים דערלעדיגען א ביז-איצטיגען אדער א נייעם קאנ-פליקט צווישען די אונטערגעשריבענע מלוכות.

4) די רעגירונגען פון די פאראייניגטע שטאטען, ענגלאנד, פראנקרייך און איטאליען זע-נען ענטשלאסען מיטצואַרבייטען אויף דער קאנ-פערענץ מיט די אנדערע בעטייליגטע מלוכות און זיך צו בעמיהען וואס גיכער אויסצוארבייטען א קאנווענץ, וואס זאל אדורכפיהרען די פאקטישע רעדוקציעס פון די בעוואפנונגען און אויך אנגע-מען בעשלוסען וועגען דער ווייטערדיגער ארבייט ביים בעגרענעצען די בעוואפנונגען.

אט דער הסכם בעדייט ערשטענס, אז דייטש-לאנד קעהרט זיך אום אויף דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ, וועלכע איז אלזא נישט ענטגילטיג פערשפילט און וועט אפשר אין דער צוקונפט דאך בעווייזען עפעס אויפצוטון. די ענטוואפנונגס-קאנ-פערענץ ווערט נישט ליקווידירט, זי ווערט אויך נישט אפגעלעגט אויף אן'אונבעשטימטע צייט פון עטליכע יאהר, ווי דאס האט געהאט פארגעלעגט נארמאן דעיוויס.

דער פרינציפ פון גלייכבערעכטיגונג פאר דייטשלאנד ווערט אנערקענט נישט אהן בעדינגונ-גען. דער פרינציפ ווערט געמאכט אפהענגיג פון דעם סיסטעם, וואס וועט אויסגעארבייט ווערען דורך דער ענטוואפענונגס-קאנפערענץ און וואס וועט איינגעשלאסען ווערען אין ספעציעלער קאנ-ווענץ. דא האט אלזא געזיגט דער שטאנדפונקט פון פראנקרייך, וועלכע האט אויסגעארבייט א פלאן פון ענטוואפענונג און אין די ראהמען פון איהר פלאן איז זי געווען גרייט צו אנערקענען די גלייכ בערעכטיגונג פון דייטשלאנד. דאס נאציאנאליסטישע דייטשלאנד וואס זוכט די מעגליכקייט נישט פון ענטוואפענונג, נאר פון נייע בעוואפענונגען, קאן אבער טריומפירען. דער פלאן פון פראנקרייך גופא בעדייט דאך אויך בלויז ענטוואפענונג אונטער א גאנצער רייה בעדינגונגען, דאס הייסט, אז וועגען פולער און אויפריכטיגער ענטוואפענונג קאן בכלל קיין רייד נישט זיין. דייטשלאנד וועט דעריבער אויך בעקומען דאס פארמעלע רעכט זיך ווייטער צו בעוואפענען אין די ראהמען פון דעם אויסגעאר-בייטען סיסטעם.

עס איז פערשטענדליך די צופרידענהייט, וואס די אנגענומענע דעקלאראציע האט ארויסגע-רופען צווישען די דייטשע נאציאנאליסטען און רע וואנש זוכער: עס עפענט זיך א נייע פעלד פאר בע-וואפענונגען, אילא די אויפטואכצען פון דער ענט-וואפענונגס-קאנפערענץ — דערויף וועט מען ערשט ווידער מוזען ווארטען, און אויב די ארבייטען פון דער קאנפערענץ וועלען געהן מיט אזא טעמפא ווי ביז איצט, וועט דאס ווארטען דויערען גאנץ לאנג.

פ. ב.

בערוהיגונג... ביז הערבסט 1933?

טרויעריגע מחשבות נאך די לעצטע סטודענטישע עקסצעסן

די כוואליע פון אנטי-יודישע עקסצעסען מצד דער „עליטע“ פון דער פוילישער יוגענד איז טע-איבער. צי אויף שטענדיג? די פערגאנגענע יאהרען האבען אויף דעם געביט געבראכט א טרויעריגע ערפאהרונג. די געדאנקען, וואס שווימען אויף נאך די עקסצעסען, זענען נישט קיין פרעהליכע. אומעטיג זענען די רעפלעקסען, וועלכע עס וועקט ארום די עקסצעסען דער פובליציסט פון „גאזי דזיעניק“ ד״ר וו. בעקעלהאמער. ער שרייבט:

בערוהיגונג... זעהר גוט און זעהר שעהן... אבער נאך די פאראיאהריגע נאוועמבער-עקסצעסען איז אויך געקומען א בערוהיגונג, מיט צוויי יאהר צוריק דאסזעלבע א. אז. וו., צוריק — ביז צום יאהר 1918 איינשליסליך... די בערוהיגונג אליין אלזא, אויב זי איז שוין א טרייסט, איז אויף א גאנץ קורצער שטרעקע... עס וואלט זיך געהאנדעלט וועגען דעם, אז דער ווידערקול פון די נאך וואס פאסירטע געשעהענישען זאל זיין אזוי שטארק, אז מען זאל וועגען זיי געדענקען נאך אין הארבסט 1933... צי קאן מען זיך דערויף ריכטען?

יעדענפאלס דארף מען פעסטשטעלען, — און מצד „די אייביגע אונצופרידענע“ יודען איז דאס אין די לעצטע טעג געמאכט געווארען מיט בעד-מאגונג און מיט סאטיספאקציע, — אז לכל הפחות א געוויסער, ליידער נישט קיין גרויסער טייל פון דער פוילישער עפענטליכער מיינונג, האט געגען די אויסשרייטע עקסצעסען פון דער ענדעקישער סטו-דענטען אין לעמבערג רעאגירט גאנץ שטארק און ענערגיש. אבער ווי געזאגט, די דאזיגע רעאק-ציע האט געפונען אן'אויסדרוק בלויז מצד א קליי-נעם טייל פון דער פוילישער עפענטליכער מיינונג. די ארויסטרעטונגען פון די סאנאציע-ארגאנען — ביי דער גאנצער אנערקענונג פון די דאזיגע ארויס-טרעטונגען האבען זייער מקור אין דעם פאליטי-שען אויסשפיל מיט דער ענדעציע און בלויז אין א געוויסען טייל דארף מען זיי פערשרייבען אויפ'ן חשבון פון פראטעסט געגען די אנטי-יודישע עקס-צעסען פון עטישען און מענשליכען שטאנדפונקט.

די קריסטליך-דעמאקראטישע און סאציאליסטי-שע פרעסע האט די גאנצע זאך בעהאנדעלט פון דעם שטאנדפונקט פון די אקטועלע פראבלעמען אין דער אינערליכער פאליטיק. פון די אוניווערזיטעטס פראפעסארען האט הויך און עפענטליך גענומען א ווארט בלויז דער געאגראף פון פאזנאנער אוני-ווערזיטעט און דאס נאר דעמאלט, ווען אויף איהם און אויף צוויי דאמען, וועלכע זענען מיט איהם געגאנגען, איז אנגעפאלען אויף דער גאס א גרופע ענדעקישע סטודענטען און זיי ברוטאל אטאקירט. פון די געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס איז ארויס-געטראטען מיט זעהר א שטארקען און איידעלען אפעל דער ווארשאווער פעראיין פון בירגערליכע ארבייט פון פרויען. אט דאס איז אלץ.

צי קאן מען ביי אזעלכע בעדינגונגען האפען, אז דער הארבסט פון יאהר 1933 וועט נישט זיין פאר די פוילישע יודען א געפעהרליכע צייט?

דער מחבר שטעלט זיך ווייטער אפ אין ארטי-קעל אויף דעם צוזאמענהאנג צווישען שאוויניסטי-שען נאציאנאליזם און קאטאליציזם. ער ציטירט דעם ארטיקעל פון קריטיקער און פובליציסט סקיווסקי אין „וויאדאמאשטשי ליטעראצקיע“. סקיוו-סקי, אליין א גלויבענדיגער קאטאליק, בעמיהט זיך צו בעווייזען, אז די ענדעקישע „עטיק“ האט נישט קיין געמיינזאמעס מיט'ן קאטאליציזם.

צום סוף רעכענט זיך דער מחבר אפ מיט דעם ענדעקישען שווינדעל, אז די יודען, אונטער'ן שוץ פון דער סאנאציע, ווערען אין פוילען אלץ שטארקער און מעכטיגער. די טאג-טעגליכע ווירקליכ-קייט בעווייזט גראד דאס פערקעהרטע: „די ענדעציע פערענדיגט דער אויטאר, קאן האבען צו דער סא-נאציע פיל גערעכטע אדער אונגערעכטע פרעטענ-זיעס. אבער די פרעטענזיע וועגען פאווארזירען יודען איז א שווינדלערישע דעמאגאגיע פון דער ענדעציע. איינע פון פיל“!...

אנשטאט א מיניסטער א צעהנדליג בריוועטרעגער

אין ליטע איז דיזעלבע מעשה ווי ביי אונז — אויך דארט

טרוימעז יודען וועגעז רעכט אויף ארבייט

א כאראקטעריסטישען ארטיקעל לייענען מיר אין קאוונער „פאלקסבלאט“. פאר אונז אין פוילען איז דער בעהאנדעלטער ענין נישט ווייניגער און מסתמא נאך מעהר אקטועל.

מיר געדענקען נאך אלע, אז פון די צארישע גזירות געגען יודען, וואס זענען גרויס אין צאהל און וואס נעמען ארום גאנץ פערשידענע געביטען, האט אונז, יודען, זעהר געקרענקט די טרויעריג-בעוואוסטע פראצענט-נארמע פאר גימנאזיעס און אוניווערזיטעטען. ווען מען וויל אויסבילדען א קינד, מען וויל מאכען פון איהם א נוציגען בירגער פאר'ן גאנצען לאנד, קומט דער „הארבער“, דער ווילדער, דער אנטיקולטורעלער געזעץ, וואס זאגט: „ניין, דיך יוד, לאז איך נישט צו צו בילדונג“!

די פראצענט-נארמע האבען מיר פיינט גע-האט אזוי ווי די שטייג פון תחום-המושב. און ווען ס'גייט ארויף אויפ'ן זינען יענע גרויליגע צייט, וואס איז פערשוואונדען ערשט מיט 15 יאהר צוריק און וואס איז שוין אזוי ווייט פון אונז, אז אפילו די זכרונות וועגען איהר זענען פערבלאסטע און מטו-שטשע, — דערמאנט מען זיך פריהער פון אלץ אן פראצענט-נארמע און אן תחום-המושב...

מיר לעבען איצט אין דער זעלבשטענדיגער ליטע. מיר, יודען, האבען געהאלפען אויסבויען די זעלבשטענדיגקייט פון לאנד. מען האט מיט אונז בעת'ן באגינען פון ליטע'ס זעלבשטענדיגקייט גע-רעדט ווי גלייכע צו גלייכע. און מיר זענען דא פאר מעל, יורידיש, געזעצליך מעהר נישט קיין ביר-גער פון צווייטער מדרגה. אין אלע נסחאות פון קאנ-סטיטוציעס איז בעווארענט בירגער-גלייכקייט, אומ-אפהענגיג פון נאציאנאליטעט און פון גלויבען. מיר זענען בירגער, מיר בעצאהלען, מיר פיהלען, אז ליטע איז אונזער לאנד. מיר האבען קעגען אונזער לאנד א רייה פליכטען, וואס מיר פיהלען זיי אויס. מיר האבען אויך רעכט; מיר האבען רעכט צו פערלאנגען, אז די גלייכקייט זאל זיין א ווירקליכע אין לעבען, נישט נאר א פערצייכענטע אויפ'ן פאפיר.

לעצטענס קומען געוויסע גרופעס מיט טענות, אז מיר, יודען, זענען פריווילעגירטע, מיר האבען כלומרשט פערכאפט דעם פעטסטען טייל, יודען פער-מאגען אין קאוונע די דאקשאס-גאס און אין די שטעט און שטעטלעך די קראמען און קרעמלעך ארום מארק. מען וויל גרייזלעך פון דארטען פערטריי-בען דעם יודען אין נאמען פון גערעכטיגקייט, אין נאמען פון פראפארציאנאליטעט. מען דערגייט אין דער בעוועגונג אפט צו העצערישע אויפרופען, וואס לייגען פאר באיקאטירען יודישע געשעפטען. מיר, פראטעסטירענדיג, קעגען אט די אויסוואוקסען פון אנטיסעמיטישען ווילדפלייש, פערשטייען דאך, אז ס'איז נישט געזונט פאר אונז יודען, וואס מיר זע-נען אזוי פראצענטועל-פיל אין האנדעל און מסחר און מיר רעכענען מיט דעם, אז מיר'ן וועלען דא אפטרעטען א געוויסען פראצענט פאר דעם נייעם, דעם קומענדיגען סוחר און הענדלער דעם ליטווינער.

מען הערט שוין אויך ליבע שטימען וועגען נומערוס קלאוזוס אין אוניווערזיטעט...

אפשר, אפשר וועט מען אויך אבער פערשטיין, אז ס'איז נישט נארמאל, ס'איז מלוכהשאפטלעך נישט ריכטיג, נישט יושר'דיג, נישט מעגליך פאר דער צוקונפט, אז —

ס'זאלען נישט זיין יודישע בריף-טרעגער, ס'-זאלען נישט זיין יודישע קאנדוקטארען אויף די אייזענבאהנען, ס'זאלען נישט זיין יודישע פאלי-ציסטען, ס'זאלען נישט זיין יודישע מאשיניסטקעס אין מיניסטעריומס און אזוי ווייטער א. אז. וו.

דאס האט זיך אזוי פאלש איינגעשטעלט נישט פון היינט, און אפילו נישט זינט עס איז געקומען צו דער מאכט דער איצטיגער רעזשים. די גאנצע צייט איז זיך אזוי. מיר האבען געהאט א יודישען מיניסטער. פון דעם פאסטען איז קיין זאך נישט גע-בליבען. הלוואי וואלטען מיר אנשטאט דעם געהאט א צעהנדליג בריף-טרעגער. וואלט עס אפשר גע-ווע[ן] געזונטער פאר דעם עקאנאמישען אויסגלייך, פאר פאקטישער גלייכבערעכטיגונג.

28.154 מענשען לעבען דירעקט פון דער מלוכה ווי איהרע אנגעשטעלטע. מיר ווייסען, אז עפעס יודען זענען פערהאן צווישען זיי, דער עיקר אין בילדונגס-מיניסטעריום (די פאלקס-שול - לער-רערס). אבער זייער צאהל ווערט דאך טאקע בטל בששים.

ס'איז ממש צו שטוינען, וואס נישט געקוקט אויף דעם, אז דער אנטיסעמיטיזם איז ביי אונז נישט אזא צובליהטע געוויקס, אז יודען און ליטווי-נער פערטראגען זיך גארנישט שלעכט, — איז דאך אזוי טרויעריג מיט דער נישטיגער צאהל יודישע בעאמטע.

דא קען אויך א פראצענט-נארמע ווערען א בעגעהר. אט זאגט די אפיציעלע סטאטיסטיק, אז יודען זענען אין לאנד זיבען און א האלב פראצענט. אדרבא נעמט וואלטען געווען אין ליטע ארום צוויי טויזענט יודישע בעאמטע!

און גארנישט קיין פעטע פאסטענס פערלאנגען מיר. נישט מיניסטער-פארטפעלען, נישט דירעקטא-רען-קאבינעטען. דאס פשוטע, דאס דורכשניטליכע איז אונזער בעגעהר, און אננעמען זאל מען נאר די, וואס קאנען גוט ליטוויש, ווי זשע דען? אבער אננעמען!

פערשטעהט זיך, אז די פארמולע וועגען דווקא פראצענט-נארמע איז נישט קיין פאדערונג, קיין פונקט אין פראגראם פאר עקאנאמישער גלייכבע-רעכטיגונג. דאס איז נאר געזאגט בולטער ארויס-צוהייבען דעם ענין. עס גייט אבער אין דעם, אז מיר פיהלען זיך דא אפגעריקט, פערשטויסען, אז מיר שפירען דא דעם זיבעטען חן פון א נישט געשריבענעם, אבער פערגאנגענעם „קראמיטע עוו-רעיעוו“ און אז דאס פייניגט אונז מיט'ן בעוואוסט זיין, אז מיר זענען נאך רק בירגער פון א צווייטער מדרגה.

קלאר, אז נישט קיין פראצענט-נארמע איז אן אידעאל פון עקאנאמישער עמאנסיפאציע, נאר די פאקטישע גלייכשטעלונג פון יודען מיט נישט-יודען ביי אלע פראפעסיעס און אויך בנוגע בעאמטנטום.

וואו זשע זענען פערהאן און וויפיל סך-הכל זענען פערהאן די בעאמטע די יודען? און ווען זשע וועלען זיין יודען-בעאמטע אין א קענטיקער צאהל?

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאַגע פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

צי איז אַ סובלאָקאַטאָר פעראַנטוואָרטליך פאַר'ן שולדיגען דירה-געלד פון לאָקאַטאָר

וועלטען אַ לאָקאַטאָר איז אין די היינטיגע ציטערע צייטען ביכולת צו צאָהלען פינקטליך דירה-געלד. פאַראַן אָבער פיל פערשולדיגטע לאָקאַטאָרען, וועלכע האַלטען ביי זיך סובלאָקאַטאָרען און בעקומען פון זיי גראָד יאָ בעצאָהלט דאָס בעטרעפענדע דירה-געלד. האָבען טאַקע די ווירטסלייט צו ווענדען זייערע תביעות צו אָט די דאָזיגע סובלאָקאַטאָרען.

ענטשטייט דעריבער אַ פראַגע, צי טראָגט אַ סובלאָקאַטאָר אַ פעראַנטוואָרטליכקייט לגבי דעם הויזווירט פאַר אַ פערלעגענעם חוב פון לאָקאַטאָר און אויב יאָ, וואָס פאַר אַ פעראַנטוואָרטליכקייט אַ סאָלידאַרישע אָדער פראָפּאָרציאָנעלע. אויף די דאָזיגע פראַגען גיט אַן אויספיהרליכע תשובה דער אַרטיקעל 1753 פון ציווילען קאָדעקס.

לויט'ן פעררופענעם אַרטיקעל איז אַ סובלאָקאַטאָר יאָ פעראַנטוואָרטליך לגבי דעם הויזווירט פאַר'ן פערלעגענעם דירה-געלד פון לאָקאַטאָר אָבער נישט סאָלידאַריש, נאָר פראָפּאָרציאָנעל, ד"ה בלויז אין דער הויך פון דער סומע, וויפיל ער איז שולדיג אָדער ר'קאָן שולדיג זיין דעם לאָקאַטאָר אין מאָמענט פון דער זאַיענטשע. פון דער דאָזיגער פליכט קאָן זיך אַ סובלאָקאַטאָר נישט אַרויסדרייען מיט'ן תירוץ, אַז ר'האָט שוין בעצאָהלט דירה-געלד פאַר אַ געוויסע צייט פאָראויס, סיידען דאָס בעצאָהלען דירה-געלד פאָראויס פאַר דער קוויטירטער צייט איז בפירוש פאָרגעזעהען אין געשלאָסענעם קאָנטראַקט אָדער ס'איז אין הסכם מיט די אָרטיגע מנהגים.

קאָמפּליצירטער איז שוין די לאַגע פון אַ סובלאָקאַטאָר, אויב ר'איז גלייכצייטיג אויך אַנ'איידעם פון לאָקאַטאָר. אזא בשותפות'דיג וואוינען איז ביי די איצטיגע שווערע דירות-בעדינגונגען אַ זעהר פערשפּרייטע דערשיינונג צווישען די נישט פערמעגליכע שיכטען פון דער בעפעלקערונג. אין די פאַלען טרעפט גאַנץ אָפט, אַז ביים איידעם אין שטיבעל געפינט זיך נאָך אַ לייטיש ביסעל חפצים, בעת דער שווער פערמאָגט נישט מעהר, ווי אַ פּאָר צובראָכענע ווערטלאָזע רופּיעטשעס.

דער הויזווירט גייט דעריבער אויפמאָהנען דעם פערלעגענעם חוב דירה-געלד נישט ביים אייגענטליכען בעל-חוב, דעם קבצנישען שווער נאָר ביים מעהר זיכערען איידעם, האַלטענדיג איהם פאַר אַ משפחה מיטגליד פון בעל-חוב און ממילא מיט פעראַנטוואָרטליכען פאַר'ן זעלבען חוב. דער איידעם טענה'ט אָבער, אַז הגם ר'איז טאַקע אַנ'איידעם פון לאָקאַטאָר, פונדעסטוועגען שטייט ער מיט'ן שווער אין די זעלבע בעציהונגען ווי אַ סובלאָקאַטאָר צו אַ לאָקאַטאָר און ממילא איז ער אין ערגסטען פאַל פעראַנטוואָרטליך בלויז מיט זיין חוב אַלס סובלאָקאַטאָר.

אויב דער איידעם פערפיהרט אַ פּראָצעס און וויל ווילאַנטשען זיינע סעקוועסטרירטע חפצים פאַר'ן שווער'ס שולדיגען דירה-געלד, מוז ער קאָנען בעווייזען, אַז ער איז אַ סובלאָקאַטאָר. פאַרגעשטעלטע קוויטירונגען קאָנען אין דעם פאַל נישט איבערצייגען. מאַסגעבענדער איז שוין דער אומשטאַנד, אַז דער אָנקלאָגער פיהרט אַ בעזונדערע קוך און בעל-בתישקייט.

י. אינפעלד

נייע אָרדינאַציע פון געריכטליכע עקזעקוציעס

אויך קאָמאָרניקעס וועלען מעגען דורכפיהרען זאַיענטשעס ביינאַכט, אום זונטאָג, חגאות, פערזענליכע אונטערזוכונגען

די נייע פעראָרדנונג וועגען עקזעקוציעס פון פריוואַטע חובות, וועלכע טרעט אריין אין קראַפט פון 1 יאַנואַר 1933 אונטערשיידעט זיך פון די ביז איצט פערפליכטענדע בעשטימונגען אויף דעם געביט קודם כל דערמיט, וואָס לויט'ן אַרטיקעל 42 וועט מען מעגען דורכפיהרען זאַיענטשעס און ליציטאַציעס ביי אַ בעל חוב אויך אין זונטאָג און אין אַלגעמיינע חגאות און ממילא אויך אין שבת און אין אַנדערע ימים טובים דעסגלייכען אויך ביינאַכט.

אמת אַנ'עקזעקוציע שריט אין די אויסגערעכנטע צייטען וועט מען מעגען אונטערנעמען נאָר אין אויסנאַמליכע פאַלען, ווען דערויף וועט אַרויסגעגעבען ווערען אַנ'הסכמה פון לייטער פון אָרטיגען געריכט.

כדאי איז אויך אָנצוווייזען אויף דער אינאָוואַציע, וואָס פיהרט אריין אין דערמאָנטען געביט דער אַרטיקעל 46.

אין הסכם מיט'ן דאָזיגען אַרטיקעל קאָן דער קאָמאָרניק צוליב דער צוועקמעסיגקייט פון דער עקזעקוציע פעראָרדענען צו עפענען פערשלאָסענע אוביעקטען, שאַנק און אַנדערע בעהעלטענישען דעסגלייכען אויך דורכצוזוכען די וואוינונג און חפצים פון בעל חוב.

אויב די אַלע שריט זענען נישט גענוגענד איז דער קאָמאָרניק אויך בערעכטיגט דורכצופיהרען אַ פערזענליכע רעוויזיע, ד"ה צו רעווידירען די מלבושים, וועלכע דער בעל חוב טראָגט אויף זיך.

אַזאַ רעוויזיע מעג דער קאָמאָרניק אפילו באַלד אונטערנעמען, אויב ר'בעמערקט, אַז דער בעל-חוב וויל זיך אויסדרייען פון לאָקאַל אָדער ס'איז פאַראַן אַ פערדאַכט, אַז ר'וויל בעהאַלטען געוויסע חפצים, וועלכע ער טראָגט ביי זיך, פאַר דער עקזעקוציע.

ווי מיר זעהען שטעלט די ציטירטע פעראָרדנונג איין די זעלבע בעדינגונגען ביי זאַיענטשעס און ליציטאַציעס פאַר פריוואַטע חובות, וואָס פערפליכטען שוין זייט דעם 1 אָקטאָבער ביי עקזעקוציעס, וועלכע ס'זענען בערופען דורכצופיהרען פאַר שטייערען און אַנדערע עפענטליכע פליכטונגען די סקאַרבאָווע אָרגאַנען. אין—

צי דאַרף מען אויך איינפאַכע ביכער סטעמפּלען?

אין די האַנדווערקער, סוחרישע און אפילו בוכהאַלטערישע קרייזען איז ענטשטאַנען אַ ספק, צי איז מען אויך אַזוי געצוואונגען פראייינפאַכטע ביכער, וועלכע פיל אונטערנעמער ווילען איינפיהרען פון ניי-יאָהר אָן, מחויב צו לאָזען אָפּסטעמפּלען?

דער דאָזיגער ענטשטאַנענער ספק איז איבעריג, גרונדלאָז שוין דערפאַר בלויז אליין, ווייל דער לעצטער אָפּשניט פון אַרט. 4 פון דער פעראָרדנונג וועגען פיהרען האַנדעלס-ביכער ערקלערט גאַנץ בפירוש די בעריהרטע פראַגע.

מיר ברענגען אַלזאָ דעם גענויען טעקסט פון פעררופענעם אָפּשניט:

אויב די ביכער, וועלכע ווערען געפיהרט לויט די פּרינציפּען פון דער פראייינפאַכטער בוכפיהרונג, זענען נישט געוואָרען פערפיהרט און בעשטעטיגט לויט די פערפליכטענדע פאָרשריפטען פון האַנדעלס-קאָדעקס, דאַרף בעשטעטיגט ווערען דאָס בוך, וואָס נעמט אַרום די קאָנטאָ פון סחורות (דער איינפלוס און אויספלוס פון סחורות) אָדער די קאָנטאָ פון דער פּראָדוקציע. צו בעשטעטיגען די ביכער זענען בערופען די שטייער-אָרגאַנען פון דער ערשטער און צווייטער אינסטאַנץ (אורזשאָנד און איזבע סקאַרבאָווע) אָדער די ווירטשאַפטליכע זעלבסטפערוואַלטונגס-אָרגאַנען.

פון געבראַכטען אויספיהרליכען ציטאַט איז קלאָהר, אַז אויך די פראייינפאַכטע האַנדעלס-ביכער מוזען אומבעדינגט פערפיהרט און געסטעמפּעלט ווערען, ס'ענטשטייט נאָר אַ פראַגע דורך וועלכער מאַכט. געוויס איז דערצו בערופען דאָס האַנדעלס-געריכט. פונקט ווי דאָס האַנדעלס-געריכט בעשטעטיגט נאָרמאַלע, דאַרף עס אויך בעשטעטיגען די פראייינפאַכטע ביכער.

ס'איז אָבער פאַראַן אין פּרט פון דער קאָמפּעטענץ צו בעשטעטיגען האַנדעלס-ביכער אַ געוויסער אונטערשיד צווישען נאָרמאַלע און פראייינפאַכטע. וואָס שייך נאָרמאַלע האַנדעלס-ביכער, איז נאָר דאָס האַנדעלס-געריכט איינציג אליין בערופען צו בעשטעטיגען. דאָגעגען פראייינפאַכטע דאַרפען אויך בעשטעטיגט ווערען דורכ'ן האַנדעלס-געריכט, קוים זענען זיי אָבער נישט בעשטעטיגט געוואָרען דורכ'ן געריכט, קאָן מען זיי דעסגלייכען לאָזען בעשטעטיגען דורך דער שטייער-מאַכט אָדער אפילו אויך דורך די ווירטשאַפטליכע זעלבסטפערוואַלטונגס-אָרגאַנען (האַנדווערקער-קאַמער, האַנדעלס-אינדוסטריע-קאַמער.

צום סוף איז אויך כדאי צו בעמערקען, אַז הגם אונטערנעהמונגען פון פראייינפאַכטע בוכפיהרונג דאַרפען פיהרען: האַנדעלס-אונטערנעמונגען: אַ קאַסע-בוך און סחורות-בוך, האַנדווערקער און אינדוסטריע-אונטערנעמונגען — אַ חוץ אַ קאַסע בוך מינדעסטענס נאָך אַ פּראָדוקציע-בוך, בעשטעטיגט דאַרף אָבער ווערען בלויז 1 בוך: דאָס סחורות-בוך פאַר האַנדעלס-אונטערנעהמונגען און דאָס פּראָדוקציע-בוך פאַר האַנדווערקער אָדער אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען.

י. א.

וויכטיגע אויפקלערונגען וועגען פאַטענטען

גאַסטראָנאָמישע אַנשטאַלטען: רעסטאָראַנען, צוקערניעס, קאַוויאַרניעס און מלעטשאַרניעס

די אויסגערעכנטע אַנשטאַלטען ווערען טראַקטירט, ווי ספּעציעלע אונטערנעמונגען און ממילא איז אויף זיי נישט חל די אַלגעמיינע בעשטימונג, אַז אויפ'ן סמך פון אַ דריטע קאַטעגאָריע האַנדעלס-פאַטענט מעג מען בעשעפטיגען נישט מעהר, ווי 1 געדונגענעם דערוואַקסענעם אָנגעשטעלטען אַ חוץ דעם בעל-הבית אָדער אַ איהם פערטרעטענדען דערוואַקסענעם בן בית.

די דערמאָנטע אונטערנעהמונגען אויב זיי פיהרען נישט קיין פערקויף פון געטראַנקען, מעגען אויפ'ן סמך פון אַ דריטער קאַטעגאָריע בעשעפטיגען ביז 10 מענשען, רעכענענדיג צווישען דעם בעל-הבית מיט זיינע קרובים.

דער פאַטענט אַליין איז נאָך נישט אַליך

פיל אונטערנעהמונגען, אויף וועלכע מ'דאַרף לויט די פערפליכטענדע געזעצען, האָבען אַ קאָנצעסיע, ווערען געעפענט בלויז אויפ'ן סמך פון אַ אויסגעקויפטען פאַטענט.

מאַכען מיר טאַקע אויפמערקזאַם די פּערזאָנען, אינטערעסירטע בעלי בתים, אַז אַ פאַטענט פערטרעט נישט קיין קאָנצעסיע, אויב אַזאַ קאָנצעסיע איז נויטיג, מעג מען די אומלעגאַל-געעפענטע אונטערנעמונג שליסען, טראָץ דעם, וואָס אַ פאַטענט איז פאַר איהר יאָ אויסגעקויפט געוואָרען.

בעשטעלונגען

אַנ'אָנגעשטעלטער פון אַנ'אינלענדישע פירמע ווי אויך אַ בעל הבית פון אַ פירמע און דעסגלייכען אויך די רעגיסטרירטע שותפים קאָנען אויפנעמען בעשטעלונגען פאַר זייערע אונטערנעהמונגען אויפ'ן שטח פון דער זעלבער שטאָט און אויך אויפ'ן שטח פון דער מדינה אָהן אַ ספּעציעלען פאַטענט.

א—ד

אַ בעל-הבתיש ווייבער, אַ מוטער פון 5 קליינע קינדער פערליבט זיך אין אַנ'אַלפאָנס

זי וואַרפט אַוועק דעם מאַן, פערלאָזט די קינדער און ווערט אַ גאַסען-פרוי

אַזאַ גרוים האָבען דערהאַלטען היגע קרובים פון אַ לאָדזער עמיגראַנטען-משפחה אין אַרגענטינע

לאַנגע יאָהרען האָט דער שוואַרצער פּיוויש געפיהרט אין לאָדז אויף דער אַלטשטאָט אַ מעבעל-טישלער ווערקשטאַט.

הגם פּיוויש איז געווען אַנ'ערשטקלאַסיגער בעל מלאכה און זיך אויך אויסגעצייכענט מיט גרויס ענערגיע און געשעפטס-פעהיגקייט, פונדעסטוועגען האָט ער זיך אפילו אין די בעסטע צייטען צו גאָר נישט געקאָנט דערשלאָגען און קוים אַרויסגעבראַכט מיט היבעל און זעג מאָגע"ע חיונה פאַר זיין ווייב און 5 קליינע קינדער.

עפּעס אַ בייזע קללה האָט פערפאָלגט פּיווישען. אויף וויפיל געשעפטען ער האָט זיך נישט דורך די צייט געוואָרפען, וואָס פאַר אַ משא ומתן ער האָט נישט געהאַט אונטערגענומען, פון אַלעם האָט זיך אינגיכען אויסגעלאָזט אַ טייך.

לעצטענס האָט זיך פּיוויש'ס לאַגע אַזוי ווייט פערערגערט, אַז ר'האָט שוין אפילו נישט געקענט פערדינען אויף פאַסטנע קאַרטאָפעלס און דאָ האָט זיך אויך דערנעהנטערט דער טערמין ווען ס'האָט געזאָלט אויסגעפיהרט ווערען די עקסמיסיע פאַר פערלעגען דירה-געלד.

פּיוויש איז דעריבער געוואָרען אויסערגעוועהנליך פערצווייפעלט און נישט געזעהען קיין שום אויסוועג פון זיין ביטערער לאַגע.

אין דערזעלבער צייט איז איינמאָל פּיוויש'ס ווייב אָנגעקומען מיט אַ פרעהליכע בשורה, אַז איהרס אַ פערמעגליכער קרוב איז געקומען צופאָהרען פון אַרגענטינע. זי לייגט דעריבער פאַר דעם גאַסט צו פערבעטען, איהם צו בעקענען מיט זייער טרויעריגער לאַגע אפשר וועט ער זיך איבער זיי מרחם זיין און מיט עפּעס אַרויסהעלפען.

ס'איז נישט אַדורך קיין גאַנצע שעה און פּיוויש'ס ווייב האָט דעם גאַסט געבראַכט צו פיהרען.

אויף פּיוויש'ן האָט דער גאַסט נישט געמאַכט קיין איבעריגען סימפּאַטישען איינדרוק. ס'איז איהם בכלל שווער געווען צו פערשטיין די קרובה'שאַפט פון קרוב, וועגען וועלכען ער האָט אגב נאָך קיינמאָל נישט געהערט. נישט מעהר אַזוי ווי דער גאַסט האָט געעפענט אַנ'אָנגעפּראַפּטען טייסטער מיט געלד און אויך אַביסעל פון צייט צו צייט צוגעוואָרפען פּיווישען, האָט ער איהם בכבודיג אויפגענומען און ערנסט זיך צוגעהערט צו זיינע עצות.

און געעצהנט האָט דער קרוב פּיווישען, אַז ער זאָל ליקווידירען דעם ווערקשטעל, אויספערקויפען די בעל בתישקייט און צוזאַמען מיט'ן בני בית זיך מיטלאָזען מיט איהם קיין אַרגענטינע, וואו ס'ערוואַרט איהם גרויסע גליקען.

דאָ צו פערלירען האָט פּיוויש נישט געהאַט וואָס, איז ער טאַקע גערן איינגעגאַנגען אויף זיין ווייב'ס קרוב'ס פאָרשלאַג, בפרט, אַז ער האָט איהם פאָרגעלייגט צו שטייער צו געבען אויף רייזע הוצאות, מיט אַנ'ערך אַ 5 חדשים צוריק איז פּיוויש מיט זיין בני בית אין בעגלייטונג פון זיין ווייבס קרוב אַוועקגעפאָהרען קיין אַרגענטינע.

אין משך פון דער גאַנצער צייט האָבען די איבערגעבליבענע משפחה-מיטגלידער פון ביידע צדדים נישט געהערט קיין שום גרוס און זענען געווען שטאַרק בעאומרוהיגט איבער'ן גורל פון די אַוועקגעפאָהרענע קרובים.

די טעג האָבען זיי ענדליך בעקומען אַ ידיעה פון פּיוויש'ן, וואָס האָט זיי אָבער, ווי אַ דונער געטראָפען.

אין אַ לאַנגען בריף דערציילט פּיוויש, אַז ער, די קינדער, זיין ווייב מיט איהר קרוב זענען אָנגעקומען קיין אַרגענטינע, נאָר אַראָפּגייענדיג פון דער שיף האָט זיך זיין ווייב צוזאַמען מיט איהר קרוב פון איהם און פון די קינדער אַוועקגעדרייט און ביידע זענען אין ערגיץ פערשווינדען געוואָרען. אין פּלוג האָט ער אפילו געמיינט, אַז מיט זיי האָט פּאַסירט עפּעס אַנ'אומגליק.

באַלד האָט זיך אָבער אַרויסגעוויזען, אַז זי לעבט, נאָר זי געפינט זיך אין אַ שאַנד-הויז און איז געוואָרען אַ גאַסען פרוי, און ער, דער כלומרשטער קרוב איהרער, איז בכלל נישט איהרער קיין קרוב, נאָר אַ פּשוטער אַלפאָנס, וועלכער בוצט זי אויס אויף'ן פּראָסטען אופן און וועלכער האָט די גאַנצע געשיכטע מיט דער קרובה'שאַפט איינגעצוירעט מיט איהר הסכמה און אַז זי זיין געוועזענע ווייב, מיט וועלכער ער האָט בכבוד צוזאַמענגעלעבט 15 יאָהר און געהאַט מיט איהר 5 קינדער, פיהלט זיך גאָר צופרידען און גליקליך אין איהר נייער לאַגע און וויל נישט מעהר הערען פון איהם און וויל אפילו אויך נישט וויסען פון איהרע קינדער.

די מעשה-רע פון דער פרוי האָט פּיווישען אַזוי דערשיטערט, אַז ר'האָט שוין איינמאָל געפּרובט צו בעגיין זעלבסטמאָרד, נאָר אַלע מאָל איז אין געהעריגען מאָמענט געלונגען איהם אָפּצוראַטעווען.

גוטע מענשען האָבען זיך איבער איהם מרחם געווען און איהם איינגעאָרדענט אַ קרעמעל, פון וועלכען ער ציהט חיונה פאַר זיך און די קינדער.

איינציגווייז הייבט ער שוין אָן צו פערגעסען אין די שרעקליכע איבערלעבענישען, הגם די חרפה און צער פון די פערלאָזענע קינדער דערטרייבט איהם נאָך צייטענווייז צו משוגעת.

דער בריף האָט געמאַכט אַ שוידערליכען איינדרוק אויף פּיוויש'ס און זיין ווייבס משפחה און אויף אַלע זייערע פריינד, בעקאַנטע און שכנים.

ארגוס.

יוזעפוס'עס זיג איבער רוים
ערב די גרויסע מלחמה מיט יודען

דער בעקאַנטער שריפטשטעלער און היס־טאָריקער ש. ראָזענפעלד ברענגט אין ניו־יאָרקער „טאָג" אַ קאַפּיטעל פון יודיש־דייטשען שריפט־שטעלער לעאָן פויכטוואַנגערס היסטאָרישען ראָמאַן „יאָזעפוס". מיר גיבען דאָ די הויפּט־מאָמענטען פון זעלבען קאַפּיטעל וואָס שילדערט יאָזעפוס'עס ערשטע שליחות אין רוים.

געשיקט איהר דאָך מסתמא די דריי גרויסע יודישע חכמים, וואָס דער רוימישער גובערנאַטאָר אין יודעאַ (ארץ־ישראל), האָט אַוועקגעשיקט קיין רוים, מ'זאָל זיי דאָרט בעשטימען די שטראָף פאַר'ן רעוואָלט אין קיסריה, אַז זיי גיבען יוסף'ן די געלעגענהייט זיך אַרויפצואַרבייטען, ער פאָהרט קיין רוים ווי אַ שליח פון יודען, און דאָס וועט איהם שאַפען אַ הויכען פלאַץ אין יודיש־פּאָליטישען און געזעלשאַפטליכען לעבען.

אָבער ווי אַזוי וועט ער עס בעווייזען?

די הונדערט טויזענד יודען אין רוים זענען בכלל געגען דער גאַנצער אַנטי־רוימישער פּאָליטיק. וואָס די יודען אין ארץ־ישראל פיהרען. זיי לעבען אין פרידען מיט זייערע שכנים און אַז זיי הערען ווי די רוים־פיינטליכע פּאַרטיי אין פּאַלעסטינע, די „קנאים", וועט אַלץ פּאָזולירען דאָרט אין לאַנד, פערשאַפט עס זיי צער און שרעק. און די געשיכטע מיט די דריי געפאַנגענע פערבינדען זיי דורכאויס מיט פּאָליטיק — ווילען זיי זיך נישט מי־שען כדי נישט צו שטעלען אין סכנה זייער אייגענע לאַגע אין רוים. אַליין וועט ער מוזען פרו־בען אַלץ אויפטון, אָבער ווי אַזוי דען?

און דערוויילע וועט ער פערשלינגען פון רוימס מעכטיגקייט.

ער שטייגט אַרויף אויפ'ן קאַפּיטאָל פונוואַנען אויס ער זעהט רוים, אויסגעשפּרייט פאַר זיך און ער זויגט איין אין זיך דעם אַנבליק פון די טעמפּ־לען, פון די גאַסען, פון די סטאַטועס און פון די פּאַלאַצען.

„און אַט אין יענעם גאָלדענעם הויז", זאָגט ער צו זיך אַליין, „רעגירט דער רוימישער קייזער די וועלט, און פון דעם קאַפּיטאָל געהט אַרויס די בעשלוסען וואָס דער רוימישער סענאַט און דאָס רוימישע פאָלק נעהמען אָן און וועלכע ענדערען די וועלט. און דאָרט, אין די אַרכיוען ליגט די „אָרדנונג" פון דער וועלט, ווי רוים האָט זי איינ־געאָרדענט, „רוים הייסט קראַפט"!

אָבער דאַן זעצט ער איבער דאָס וואָרט „קראַפט" אויף העברעאיש און עס קומט אַרויס „גבורה" — אַז'אַ געשוואַכטער בעגריף און קלינגט פיל־ווייניגער שרעקליך, דאַן זעצט ער דאָס זעלבע וואָרט איבער אויף אַראַמיש, און עס קומט אַרויס „כוכבא", און האָט שוין זיין גאַנצע דראָהונג פער־לוירען...

בעשליסט ער: „איך, יוסף, דער זוהן פון מתתיהו, פון ירושלים, אַ כהן פון ערשטען ראַנג, האָב קיין מורא נישט פאַר רוים"!

וואָס זיי קאָנען [אייניגע] געבען — טעכניק, לאָגיק א.ד.גל. — קאָן מען אויסלערנען, אָבער די זעה־קראַפט און די היליגקייט פון מזרח קאָן מען נישט אויסלערנען.

* * *

און די דריי געפאַנגענע? און דאָס שליחות?

געוואוינט האָט יוסף און הויז ביי קאַיוס באַר צאַדאָקע, דעם פרעזידענט פון דער יודישער אַגריפּער־געמיינדע און ביי איהם שבת געפייערט געוואָרען מיט דער גרעסטער פייערליכקייט. און פון באַר־צאַ־דאָקע'ס זעהען זיך צו איהם צונויפגעקומען די ווייכ־טיגסטע און אָנגעזעהענסטע יודישע מענשען פון רוים, און דאָ הערט ער ריידען פון דעם גרויסען קאָמיקער דמעטריוס ליבאַן, און אַנדערע, וואָס איז געווען אַ גרויסער חשוב אין קייזערליכען הויף, און די חשיבות זיינע איז געגאַנגען אַזוי ווייט, אַז קייגמאָל האָט איהם דער קייזער נישט געצוואונגען צו שפּילען אום שבת אָדער אין יודישע ימים־טובים, און הגם ער האָט פאַרגעשטעלט און אויס־געלאַכט די שוואַכע אייגענטימליכקייטען פון די פערשידענסטע פעלקער, דעם יודען האָט ער קיינ־מאָל נישט געמאַכט צום געלעכטער.

און פרייטאָג־צו־נאַכטס, נאָכ'ן טיש־עסען, האָ־בען די פערזאַמעלטע פיל גערעדט וועגען די אָנגע־לעגענהייטען אין ארץ־ישראל, אַלע מיט רוהיגער איבערלייגונג, מיט קאַלטען שכל, און אַלע האָבען זיך אַרויסגעזאָגט געגען די „היץ־קעפּ" וואָס רייצען אויף רוים געגען יודעאַ. יוסף'ן האָט די „קלוג־שאַפט" פון די געסט שטאַרק וועה געטאָן. און נאָך לאַנגען שווייגען האָט ער זיך ערלויבט אַ וואָרט פאַר די „קנאים".

— איהר, הערען פון רוים — האָט ער גע־זאָגט — דאַרפט נישט פערגעסען אַז אין ארץ־ישראל רעדט נישט בלויז דער שכל נאָר אויך דאָס הארץ. אויף יעדען שריט און טריט בעגעגענט מען זיך מיט רוימישע אויפשריפטען, וואָס שטרייכען אונטער די רוימישע איבערהערשאַפט, דער בעל־הבית פון דעם הויז געדענקט נאָך די הערליכ־קייט, וואָס ער האָט בייגעוואוינט ווען ער איז איין מאָל געווען אויף פסח אין ירושלים. זעהט מען אָבער ווי ציניש און ברוטאַל די רוימישע פּאָליציי פיהרט זיך אויף אין בית־המקדש, וואו הין די וועט געשיקט, כדי צו היטען די אָרדנונג בעת'ן מקריב זיין דעם קרבן פסח, דאַן ווערט אַפילו דער רוהיגסטער מענש אויך אויפגערעגט, עס איז נישט גרינג צו פייערען דעם יום־טוב פון יציאת מצרים בעת מ'שפּירט ביי יעדען וואָרט דעם רוימער'ס כוליס אויפ'ן נאַקען. עס איז קיין קונץ נישט צו בלייבען רוהיג זיצענדיג אין רוים, אין רוים וואָלט איך עס מסתמא אויך געקאָנט זיין. עס איז אָבער אומ־דערטרעגליך צו בלייבען רוהיג זיצענדיג דאָרט.

און אַז יוסף האָט נאָכדעם געפּרובט פאַר־מאַכען אַ וואָרט וועגען זיין שליחות האָט מען איהם קורץ און שאַרף געגעבען צו פערשטעהן, אַז פון דער יודישער זייט האָט ער נישט צו דערוואַרטען קיין שום שטיצע, איינער פון די געסט האָט איהם באַר געראַטען ער זאָל זיך ווענדען צום קאָמיקער דמעטריוס ליבאַן, אפשר וועט יענער זיך איינשטעל־לען פאַר זיינע דריי רעוואָלוציאָנערען.

זוכט ער אויף די בעקאַנטשאַפט מיט'ן גרוי־סען קאָמיקער און נעהמט שטאַרק אויס ביי איהם, די דאָזיגען פריינד.

ליבאַן פאָהרט מיט יאָזעפוס'ן צו די געפאַנגע־נע, וואו די דריי יודישע חכמים פון ירושלים האָבען געטון צוואַנגס־אַרבייט ביי ציגעל־מאַכען, די אוממענשליכע בעדינגונגען, אין וועלכע די גע־פאַנגענע האָבען געלעבט, דאָס שוידערליכע אויס־זעהן פון די מאַרטירער און זייער גרויסער פיין מאַכען אויף איהם אַ שרעקליכען איינדרוק, און ער בעשליסט אָנצווענדען אַלע מיטלען — ווי שווער זיי זאָלען אויך זיין — און בעפרייען די דריי גע־פייניגטע חכמים.

אָבער פריהער די אויריגן ביי זיין גייסט־רייכער קעניגין פּאָפּעאַ. יוסף לייענט פאַר איהר זיין מעמאָראַנדום וועגען זיינע 3 צוואַנגס־אַרבייטער. די קעניגין הערט עס אויס קאַלט, עס קומען פאַר פראַגען און ענטפערס צווישען דער קעניגין און יוסף'ן. דאַן מעלדעט זיך דער קאָמיקער צום וואָרט: „ער וועט שפּילען דעם „יוד אַפּעלאַ" — אַ קאָמעדיע, וואו דער יוד איז דער הויפּט־העלד, און ווע"ט פאַרגעשטעלט קאָמיש און לעכערליך ווי דער הומאָר און ביזווילינגער וויץ פון רוימישען המון האָט איהם געשילדערט."

יוסף'ן איז פינסטער געוואָרען אין די אויגען, אויב דאָס זאָל זיין דער לוין פאַר דער בעפרייאונג פון זיינע געפאַנגענע — צי וועט דאָס נישט אַמאָל זיין אַ צוהויכער פּריין?

דמעטריוס אַליין האָט זיך אויך ווי דער־שראָקען פאַר זיין געוואַגטען פאָרשלאַג, אָבער די קעניגין האָט שוין דערפון נישט אָפּגעלאָזט, זי ווענדעט זיך צו יוסף'ן מיט דער פערזיכערונג, אַז אויב ער וועט פועל'ן ביים קינסטלער ער זאָל צו־זאָגען אויף זיכער, אַז ער וועט שפּילען דעם „יוד אַפּעלאַ", דאַ וועט זי שוין זיך בעמיהען אַז די דריי געפאַנגענע זאָלען בעפרייט ווערען. יוסף זעט אַז די קעניגין זאָל שריפטליך בעשטעטיגען, אַז זי וועט בעפרייען די געפאַנגענע — אויב ער וועט שפּילען דאָס שטיק. זי רופט איהר שרייבער און דיקטירט איהם: „ווען דער שוישפּילער דמעטריוס ליבאַן וועט שפּילען דעם „יוד אַפּעלאַ" דאַן וועל איך זעהן פועל'ן אַז מ'זאָל בעפרייען די דריי יודען צוואַנגס־אַרבייטער אין דער ציגעל־פאַבריק ביים טיבער".

די פאָרשטעלונג איז פאָרגעקומען, אָבער אין זייער קאָמעדיע האָט זיך אָפּגעשפּילט נישט בלויז דאָס לעבענליכע אין יודען. נאָר אויך דאָס טראַגי־שע אין שיקזאַל פון גאַנצען יודישען פאָלק, דער גרויסער עולם איז געבליבען אומצופרידען מיט דער טראַגיק אין דעם שטיק. די יודען — מיט דעם קאָמיזם אין איהם. אָבער די קעניגין איז געבליבען צופרידען. אויף מאָרגען נאָך דער אויפפיהרונג זע־נען די דריי געפאַנגענע בעפרייט געוואָרען און אַפּ־געשיקט אַהיים. מיט עטליכע טעג שפּעטער איז די קעניגין געשטאָרבען, און די יודען־פיינדליכע מיניסטאָרען האָבען אַרויסבעקומען פון קייסער נע־ראָן אַ דעקרעט, לויט וועלכען די יודען אין קייסאַ־רייע פערלירען זייערע וויכטיגסטע רעכט און די גריכיש־רוימישע מינדערהייט דאָרט זאָל האָבען צו באַלעבאַטעווען אין שטאָט.

איז יוסף צופרידען געווען מיט זיין מיסיע, ער האָט זיך בעמיהט און האָט געזיגט. אַ זיג איבער רוים. אָבער דאָס איז איהם נאָך ערשט אָנ'אָנהויב.

אַכצעהן חדשים זענען פערביי. יוסף פער־בענקט זיך נאָך דער היים. עטליכע פריינט בע־גלייטען איהם ביי דער שיף. צווישען זיי אויך דמעטריוס ליבאַן.

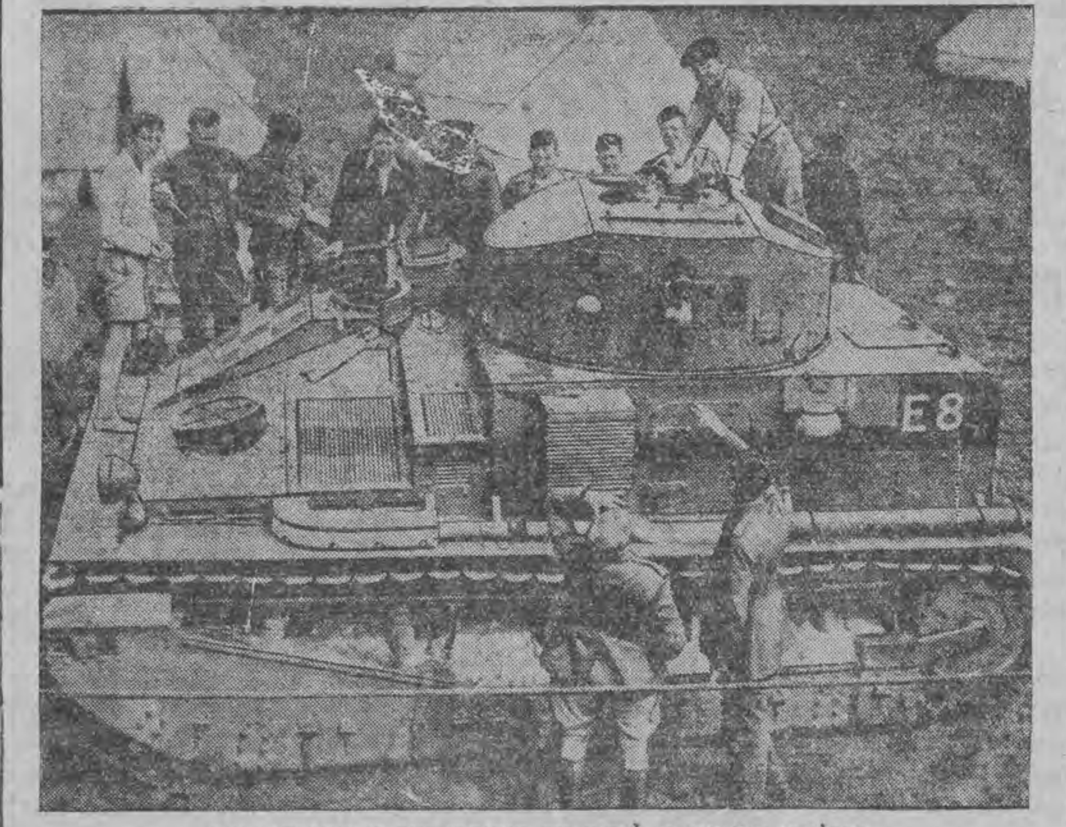

ענגלישע שול־יוגענד לערנט זיך אומגעהן מיט אַ שווערען טאַנק

מוט פון אונזערע חלוצים
(רייזע־איינדרוקע פון א"י)
פון דוד פינסקי

ווייט הינטען, אין מערב־זייט, די בלויקייט פון דעם ים, רעכטס אין דרום די פילפאַרביגקייט פון דעם כרמל, גאַנץ נאָהענט ליגקס אין צפון — דער גרינער משופע פון די נצרת־בערג, ווייט אין מזרח, ווי אונטער אַ בלויען שלייער, די שימערי־רענדיגע גרויקייט פון די בערג תבור, מזרח און גלבוע, וועלכע שטעהען ווי אַ שוריק פון צפון נאָך דרום, אַ פרעכטיגער ראַם פאַר דער טאַליגער ערפשרייטקייט פון דעם עמק יזרעאל, וואָס איז בעדעקט מיט דעם גרין פון גראָז און דעם גאָלד פון זאַנגען. בעשפּריגקעלט מיט דעם ווייס און געל פון מיראַדען מאַרגאַריטקעס, מיט דעם בלוי און פורפּור פון קלאָווער און מיט דעם רויטליכען ברוין פון דערנער. אין דער לענג פון מזרח נאָך מערב שלענגעלט זיך אַ שוואַרצער פאַס — דער אַלט־צייטען־טייך. דער קישון־טייך און איבער אַלץ אַ הויכער, קלאָרער הימעל און אַ וואונדערליך שיינענ־דיגע זון...

וואו זעהען מיר דאָס שטעהן געבליבען?

בעהמט אַרויס אַ תנ"ך, קוקט נאָך אין יהושע קאַפּיטעל ניינצעהן. מיר זענען אין לאַנד פון שבט זבולון, דער אָרט, וואו מיר זעהען שטעהן־געב־ליבען, איז די דאָזיגע פון זיינע צוועלף שטעט, וואָס האָט געהייסען נהלל (נאַהאַלאַל), און איז געווען אַ לווים־שטאָט, איצטער איז דאָס אַמאָליגע זבולון־לאַנד כמעט אינגאַנצען דאָס אייגענטום פון דעם נאַציאָנאַל־פאָנד, און נהלל — ווי דער נאָמען וואָלט בביאות געזאָגט! — אין אַ בעריהמטער אַר־בייטער־מושב.

און ווייטער דיזעלביגע געשיכטע, ווי אומעטום אין גאַנצען לאַנד, די געשיכטע פון אונטערגאַנג און אויפשטייג., פון טויטליכער קראַנקהייט און בליהענ־דיגער קעניגונג, פון אָפּשטאַרבונג און אויפלעבונג, גלייכגילטיגקייט און ענערגישען ווילען.

משה האָט געבענשט דעם שבט זבולון ער זאָל זיך פרעהען אין זיין וועלטליכקייט מיט אוצרות פערבאָרגענע אין זאַמד, זאַמט איז געווים געווען די ערד, וואָס זבולון האָט געקראָגען אין זיין גורל אָבער ער האָט זי פלייסיג בעאַרבייט און פערוואַנ־דעלט אין ערד, וואָס האָט אַרויסגעגעבען אוצרות. דערנאָך — ערנאָך איז דאָס פאָלק פערטריבען גע־וואָרען און די ערד איז קראַנק געוואָרען, איז גע־וואָרען טויט פאַר איהרע שפּעטערדיגע בעוואוינער.

ווען די מוטיגע חלוצים, די יודישע אַרבייטער זענען פאַר צעהן יאָהרען אָנגעקומען אין נהלל, צו בעזעצען זיך אין איהר און צו בעאַרבייטען איהר ערד, האָבען זיי געפונען פערלאָזענע ערד, טויטליכע זומפּען און קברים.

מיט אַ יאָהר זעכציג־זיבעציג צוריק האָבען זיך דאָ געהאַט היישען בעזעצט. מסתמא פרומע קריסטען, וואָס האָבען געוואָלט וואוינען ביים פוס פון די נצרת־בערג, אויף וועלכע יעזוס איז אַרומ־געלאָפען, ווען ער איז געווען אַ קליינער יונגעל, אַ בער די זעהען אַלע אויסגעשטאָרבען אין זייער פרומקייט פון דעם זומפּען־פיבער, און זייער ישוב איז חרוב געוואָרען.

שפּעטער האָבען זיך דאָ אַראַבער בעזעצט. זיי האָבען געוויס געדענקט, אַז דער טויט איז שוין געזעטיגט און וועט מעהר קיין קרבנות נישט ווע־לען, אָבער זיי זענען אַלע אויסגעשטאָרבען, אַלע ביז איינעם.

די לופט דאָ איז געווען טויטליך, דאָס וואַ־סער נאָך טויטליכער, ווער עס האָט זי געטרונקען איז געשטאָרבען אין דריי טעג.

פערלוירען זענען געשטאַנען די מוטיגע חלו־צים, זיידע זבולון, זעה וואָס כון דיין נחלה איז געוואָרען! אַ בית־עולם, אויף וועלכען דער טויט געהט אַרום, פערסמענדיג זיינע קרבנות מיט לופט און וואַסער. „וואָס זאָלען מיר דאָ טון? זאָלען מיר נישט אַנטלויפען?

זיי האָבען זיך איבערגעקוקט, איין געדאַנק האָט זיי אויסגעפיהלט, איין אַנטשלאָסענקייט איז געלעגען אויף אַלע געזיכטער. דאָס איז אונזער לאַנד און אונזערע זענען אויך איהרע זומפּען. נישט מיט געלד אַליין וויל דאָס לאַנד געקויפט ווערען, נאָר מיט מסירת נפש, מיט דער ליבע, ווייס ליגט אין מסירת נפש, און מיט דער פלייסיגער אַרבייט, צו וועלכער די ליבע פערפליכטעט.

זיי זעהען נישט אַנטלאָפען, זיי זענען געבליבען און מיט מסירת נפש גענומען זיך אויסצוטריקענען די טויטליכע זומפּען, זיי האָבען אַלע איבערגעפי־בערט, ווען זיי האָבען אויפגעעסען די עיר־שטאָפּטע קוואַלען האָט אַזאַ שרעקליכער ריח אָנגעפיהלט די גאַנצע לופט, אַז זיי האָבען טעג נאָכ־אַנאַנד געמוזט ברענען פאַר איבעלקייט, אָבער זיי האָבען נישט אַוועקגעלייגט די אַרבייט, אויך ווען די רעגירונג און די אַראַבישע שכנים האָבען גע־שטערט.

די זומפּען זענען אויסגעטריקענט געוואָרען, די ערד איז געזונט געוואָרען, דאָרטען, וואו מען האָט נישט געקענט אָוועקשטעלען אַ פוס, שטעהט איצטער אַ מושב פון איבער הונדערט משפחות, וואַקסען און בליהען איבער צוויי הונדערט און פופציג קינדער, פירט זיך אַ ווירטשאַפט אויף איבער צעהן טויזנט דונאַם, פאַרבויטע, בעזייטע, בעפלאַנצטע...

קוקט איצטער אָן נהלל! תבואה־פעלדער, גרין גאָרטענס, אויבסטגאָרטענס, וויינגאָרטענס, אַראַנזש־פּלאַנטאַציעס, וואַלד־אַלייען, הונדערטער בהמות, טוי־זענדער הינער...

צוויי יאָהר האָבען זיי געליטען פון דער מכת מיין. איין יאָהר האָבען די מייז אויפגעגעסען די העלפט פון דער ווינטער־תבואה, דאָס צווייטע יאָהר האָבען זיי אויפגעגעסען כמעט אַלץ, אַפילו קיין שטרוי נישט איבערגעלאָזט, אָבער היי־יאָהר, ווען די מייז־פּלאָג האָט זיך בעוויזען, האָבען שוין די נהלל־לייט געוואוסט, ווי צו קעמפען קעגען איהר און צו זיגען.

פון קדחת איז שוין לאַנג קיין שפּור נישטאָ, סיידען אין דעם בלוט און די ביינער פון די איי־בערגעבליבענע. די לופט איז חיות'דיג, דאָס וואַ־סער אַ דערקוויקונג. ווען די ציוניסטישע פּריע־וועלט־אָרגאַניזאַציע, די וויזא, האָט בעשלאָסען צו גרינדען אַ לאַנדווירטשאַפטליכע שולע פאַר מיידלעך, האָט זי קיין בעסערען אָרט ווי נהלל נישט געקאָנט געפינען.

אָ, נהלל האָט שוין אַ גרויסע שכנה'שאַפט. אַרום און אַרום זענען זומפּען געוואָרען בעזייטע פעלדער און בעפלאַנצטע גאָרטענס, איינזאַמקייטען זענען אָנגעפיהלט געוואָרען מיט דעם געזאַנג פון יודישער אַרבייט.

אין צפון די קאָלאָניע זשידא, וואו אַ וועבערייד־פאַבריק לאָזט הערען איהר פרעהליך זשומען ווייט און ברייט. אין דרום — דער מושב כפר יהושע — אַ נאָמען לכבוד יהושע באַנקין, דעם אומדערמידלי־כען אויסלייזער פון יודישער ערד. אָבער צו מזרח צו ציהט זיך אַ גאַנצע קייט פון קבוצות, איין קבוצה נאָך דער אַנדערער.

רמת דוד, אין וועלכער עס זיצען פעראייניגט די קבוצות השרון און שכונה; גבת (יגור, וועלכע הייסט אויך קבוצת פינסק, אין אָנדענק פון די פינסקער מאַרטירער, אָבער דער נאָמען גבת שטאַמט נאָך פון דער צייט, ווען די רוימער האָבען געהערשט אין לאַנד; דאָ איז געשטאַנען זייער פעסטונג גאַבאַטאַ. דערנאָך קומט די יונגסטע קבוצה, וועלכע שטעהט אויף דעם פּלאַץ פון דער אַלטער גרענעץ־שטאָט צווישען זבולון און יששכר, שריד (סאַריד). און ענדליך די צלעמער פון די דאָזיגע קבוצות, גניגר (גאַניגאַר), וואָס טראָגט דעם אַלטען תלמודישען נאָמען פון דעם דאָרף, אין וועל־כען זי געפינט זיך.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער־שוועכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8–2 און פון 5–9 אָוונט.
בעזונדער וואַרטע־צימער פאַר פרויען

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאָנערשטאָג
טז
15
כסלו תרצ"ג

דעצעמבער
זון-אויפגאַנג 7.24
זון-אונטערגאַנג 3.27

הינטער די קוליסען פון דער באנקראטירטער לאדזער האנדעלס-באנק

דיר. גארדאווסקי, 2 באנק-אינספעקטארען, בוכהאלטער און פראקורענט אויף דער בעשולדיגונגס-באנק פאר ברענגען שאדען דער מלוכה-קאסע קרוב 2 מיליאן זל.

(א) אין שטאָטישען געריכט איז נעכטען פאָר־געקומען דער זעהר טשיקאַווער פּראָצעס, אויף וועל־כען ס'זענען אויפגעדעקט געוואָרען די מאַכינאַציעס פון דער באַנקראָטירטער לאָדזער האַנדעלס-באַנק.

אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק זענען געזעסען: דער געוו. דירעקטאָר פון דער האַנדעלס-באַנק וולאַדיסלאַוו גאַרדאָווסקי, אַנטאָן פּאַלישני, מאַקסי־מיליאַן ווינטער, דער בוכהאַלטער זאַווישעווסקי און דער פּראָקורענט קאָציק.

די אָנגעקלאָגטע זענען בעשולדיגט געוואָ־רען, אַז פון יאָהר 1925 ביז 1929, זענען אָפּגע־געבען געוואָרען פאַלשע „זעזאָניעס" פון די באַנק־הכנסות, איבערוואַרפענדיג פערשידענע סומעס אויף פיקטיווע קאָנטעס, מיט דער הילף פון פיקטיווע טשעקען, האָבען זיי דער מלוכה־קאַסע געברענגט אַ שאָדען פון 1.900.000 זל.

די פערטיידיגער זענען אין נאָמען פון די אָנ־געקלאָגטע זיך נישט מודה אין דער בעשולדיגונג, דאָס געריכט טרעט צו אויסצוהערען די עדות.

דער ערשטער ווערט אויסגעהערט דער לייטער פון דער פינאַנץ-אָפּטיילונג בּיי דער פינאַנץ-קאַ־מער, אַדאָלף קאַרדעצקי. דער עדות גיט איבער, אַז דעם 18־טען סעפּטעמבער 1930, האָט ער צו־זאַמען מיט נאָך צוויי בעאַמטע פון דער פינאַנץ־קאַמער, אַדורכגעפיהרט אַ לוסטראַציע אין די ביכער, די רעוויזיע, וועלכע האָט געדויערט 35 טעג האָט פעסטגעשטעלט, אַז אין די ביכער געפינען זיך פיקטיווע קאָנטעס אויף די נעמען: קאָוואַלסקי, ר. לאַנגער, שמאל (בערלין), קאַליגאָווסקי, א. בערג־מאַן א. אנד. אין משך פון די יאָהרען 1925 ביז 1929, איז אויף די דערמאָנטע קאָנטעס געבוכט געוואָרען אַ סומע פון 1.900.000 זל. דער עדות דערצעהלט ווייטער, אַז די טשעקען זענען אונטער־געשריבען געוואָרען, נישט פון די טשעק-אויסשטע־לער, נאָר פון די בעאַמטע פון דער באַנק.

דער עדות קאַרדעצקי ברענגט אויך בעווייזען, אַז די באַנק האָט געאַרבייט צום שאָדען פון דער מלוכה-קאַסע, קיין גענויעס קאָן מען אָבער נישט פעסטשטעלען, מחמת פון די קאָרעספּאָנדענץ־ביכער און רעכנונגען, קאָסט-נאָטיצען און מע־מאָריאַלען פון יאָהר 1920, זענען אַרויסגעריסען א טייל בלעטער.

נאָך דעם ווי די אַדוואָקאַטען, פּאָרוויצער און פּראָקוראָר שטעלען דעם עדות קאַרדעצקי פער־שידענע פראַגען, ווערט אויסגעהערט דער בוכהאַל־טער פון דער פינאַנץ-קאַמער יאַן מע־ן, וועלכער בעשטעטיגט די ערקלערונגען פון עדות קאַרדעצקי, אַז דער בילאַנס איז נישט געווען קיין ריכטיגער, אַז די טשעקען זענען אויסגעשריבען געוואָרען פון איין האַנדשריפט פון אַ באַנק-בעאַמטען. דאָס זעל־בע זאָגט אויך דער צווייטער בוכהאַלטער פון דער פינאַנץ-קאַמע' מדובטשינסקי.

נאָך דעם ווי ס'זענען אויסגעהערט די עדות: פשאַדאַוניק פון דער אויספאָרשונגס-פּאָליציי שור־בערט און העבער, נעמט אַ וואָרט צו פערטיידיגונג אדוו. פּאַסקאַלסקי, צוישען אַנדערען, ווייזט דער אַדוואָקאַט אָן, אַז די האַנדעלס-באַנק האָט אין די יאָהרען פון 1925 ביז 1929 איינגעצאָהלט 626 טויזענד זל. הכנסה-שטייער און 929 טויזענד זל. אומזאַץ-שטייער.

נאָך די רעדע פון פּראָקוראָר קאַרסקי, רעדען ווידער די אַדוואָקאַטען: פּאַסקאַלסקי און נאָוימאַרק, וועלכע בעמיהען זיך די אָנגעקלאָגטע ריין צו וואַשען פון דער בעשולדיגונג.

נאָך די רעדעס פון די אַדוואָקאַטען, איז ער־קלערט געוואָרען אַ הפסקה ביז שבת, ד. 17. ד. ח. ווען ס'וועט אַרויסגעטראָגען ווערען דער פּסק־דין.

די שרעק האט גרויסע אויגען

נישט בעגרינדעטע קלאנגען וועגען אונטערגעווארפענעם אויפרייס-מאטעריאל אויפ'ן האלער-פלאץ

(2) אין דער מיליטערישער אָפּטיילונג אויפ'ן האַלער-פּלאַץ האָט מען נעכטען אויספּרובירט דאָס אויפרייס-מאַטעריאַל, וואָס מען האָט דינסטאָג גע־פונען אין אַ שאַכטעל אין הויפּט-איינגאַנג פון הי־גען מאַגיסטראַט. דאַביי האָט דאָס מאַטעריאַל אויפגעריסען.

דערהערענדיג דעם אויפרייס, האָט זיך אין דער סביבה פון האַלער-פּלאַץ פערשפּרייט אַ קלאַנג אַז מען האָט דאָרט אונטערגעוואָרפען אויפרייס-מאַטעריאַל, וואָס האָט עקספּלאָדירט. ערשט שפּע־טער האָט זיך אַרויסגעשטעלט די פאַקטישע סבה פון אויפרייס.

אדריפאכן צאל-טאריף אויף קאווע

(אג) דעם 14־טען דעצעמבער איז אַריין אין קראַפט די פעראָרדנונג פון האַנדעלס-מיניסטעריום וואָס זעהט פאָר נייע צאָל אָפּצאָהלונגען אויף קאַווע אין רויהען צושטאַנד.

ביים אימפּאָרטירען קאַווע דורך דער יבשה וועט גענומען ווערען צאָל 320 זל. פון 100 קילאָ דאַגעגען אויב די קאַווע וועט אימפּאָרטירט ווערען דורך די פּוילישע פּאָרטען וועט דער צאָל בעטרעפען נאָר 270 זל. פון 100 קילאָ.

אויב אָבער דער אימפּאָרט וועט פאָר־קומען מיט דער ערלויבניש פון פינאַנץ-מיניסטעריום, וואָס וועט אויך אָרגאַניזירט ווערען דורך די פּוילישע פּאָרטען וועט דער צאָל בעטרעפען נאָר 20 זל. פון 100 קילאָ.

די פעראָרדנונג האָט דעם צוועק צו ווענדען דעם אימפּאָרט פון אויסלענדישע רויה־שטאָפען דורך גדיניע און פון דער אַנדערער זייט געניי צו קאָנטראָ־לירען דעם דאָזיגען אימפּאָרט.

וואיעוואדע אינטערווענירט אין ווארשא

(2) דער וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט איז זייט דינסטאָג אין ווארשא אין קאָנפערירט און מיניס־טעריום פאַר געזעלשאַפטליכע אויפגאַבען וועגען שטיצע פאַר סעזאָן-אַרבייטער.

היינט קומט דער וואָיעוואָדע צוריק פון וואַרשאַ.

צום קאמף געגען די אופאד-לאשטשען

בעשלוס פון די האנדעלס-קאמערן צוזאמענפאהר

(א) אויפ'ן לעצטען צוזאַמענפאָהר פון די האַנדעלס-קאַמערן, אויף וועלכער ס'איז אויך גע־ווען פערטרעטען די לאָדזער האַנדעלס-קאַמער, איז צווישען אַנדערע אויך אָנגענומען געוואָרען אַ בע־שלוס, זיך צו ווענדען צו די מיניסטעריומס, וואָס גיכער צו נאָוועליזירען דעם אוסטאַוו וועגען פער־היטען פון אָפּפאַדלאַשטשען.

פערמאכט דעם פראפ. פערבאנד פון די רעכטע נ.פ.ר.

(2) אין לאָקאַל פון די פעראייניגטע פראָ. פעסיאָנעלע פּוילישע פעראיינען (רעכטע נ.פ.ר.) איז פּאָרגעקומען אין וואָנאַנד אויסגעבראָכען אַ געשלעג און אין רעזולטאַט זענען איינעע פערזאָן אַרעסטירט געוואָרען.

נאָכדעם ווי די פּאָליציי האָט דורכגעפיהרט אַ אויספאָרשונג און אַ רעוויזיע איז דער לאָקאַל פער'חתמ'עט געוואָרען.

פון האנדעלס-געריכט

פירמעס: „יוזעף לעזשאן" און „קופּערוואסער" רעגולירען אויף 15 פּראצענט

דאָס געריכט האָט אויף דער נעכטיגער זיצונג בעשטעטיגט דעם רעגולאַציע-אָפּמאַך (15 פּראָצענט) פון דער פירמע „יוזעף לעזשאָן" מיט די קרעדיטאָרען.

* * *

אויף דער זעלבער זיצונג, איז אויך בעשטע־טיגט געוואָרען דער רעגולאַציע-אָפּמאַך צווישען דער פירמע „יודעל קופּערוואַסער" פון פּאַביאַניץ מיט די קרעדיטאָרען. די פירמע רעגולירט אויך אויף 15 פּראָצענט.

* * *

דאָס געריכט האָט אָפּגעזאָגט די ביטע פון בעריש בוימגאָלד פון קאַליש, וועלכער האָט אַריינ־געטראָגען אַ פּרעטענזיע מ'זאָל איהם פערערכנען אַלס קרעדיטאָר אויף אַ סומע פון 10 טויזענד זל. צו דער אויפּאַדלאַשטש-מאַסע פון דער פירמע וואָלף בערגער, אויף פּאָמאָרסקאַ 25,

בעשטעטיגונגען פון די שטייער-אמטען

פאר די צאהלער פון אומזאץ-שטייער

(אג) בשעתו האָט זיך די לאָדזער האַנדעלס-קאַמער געווענדעט צו דער שטייער-מאַכט מיט א ביטע, אַז די שטייער-אַמטען זאָלען יעדעס מאָל אַרויסגעבען די שטייער-צאָהלער אַ ספּעציפיקאַציע פון די איינגעצאָהלטע סומען.

לעצטענס האָט די שטייער-מאַכט אויפגעקלערט אַז די פאָדערונגען פון דער האַנדעלס-קאַמער איז בעגרינדעט און אַז די שטייער-צאָהלער קענען בע־קומען פון די שטייער-קאַסעס ספּעציפיקאַציעס פון די איינגעצאָהלטע סומען, דאָס איז נוגע אויך דעם אומזאַץ-שטייער, וואָס נעהמט אַרום דעם פינאַנץ־שטייער, קאָמוניקאַלען-צוגאָב, דעם אויסערגעוועהנ־ליכען 10 פּראָצענטיגען צוגאָב, די פּראָצענטער פאַר אָפּשלעפּען די פערשידענע שטראָפען א. א. וו.

ארויספאהרונגען פון א"י

עס זענען דערהאַלטען געוואָרען ערלויב־נישען אויף צו פאָהרען קיין ארץ-ישראל פאַר פאָל־גענדע פערזאָנען: גראַבאָוויעצקא שרה, פאַבריקאַנט יחזקאל, וואַרשאַווסקא מרים, פולמאַן חיים, ניימאַן ישראל, באַקוסנבוים מרדכי וואָלף, זאַקס משה.

די דערמאָנטע דאַרפען זיך ווענדען אין א"י־אמט, שרודמיעסקא 29 פון 10 ביז 1 פרימיטאַג וועגען ערלעדיגען די נויטיגע רייזע-פאָרמאַליטעטען.

ארעסטירט אין קאליש לאדזער „גאסטראלירענדע" גנבים

(2) אין קאַליש האָט אין דער לעצטער צייט „גאַסטראָלירט" אַ באַנדע לאָדזער גנבים, וועלכע זע־נען אָהינגעקומען אויף „גאַסטראָלען". צוהערנכטען האָט די קאַלישער פּאָליציי געכאַפּט די באַנדע בעת'ן אויספיהרען אַ גנבה אין געוועלב פון מרדכי ווינאַווער, יוזעפינא גאַס 7. די גאַנצע באַנדע אין דער צאָהל פון 5 פערזאָן איז אָפּגעפיהרט געוואָ־רען אין אַרעסט.

קאזשימיערזש מאי בעפרייט געווארען

(2) נעכטען האָט זיך פערענדיגט דער פּראָ־צעס געגען קאַזשימיערזש מאַי, וועלכער איז זיי בעקאַנט, בעשולדיגט געוואָרען אין דערמאָרדען זיין פרוי.

נאָכדעם ווי עס האָבען גערעדט דער פּראָ־קוראָר און פערטיידיגער, האָט דאָס געריכט אַרויס־געטראָגען אַן אורטייל, לויט וועלכען מאַי איז בע־פרייט געוואָרען, צוליב דעם, וואָס עס זענען נישט געווען קיין גענוגענדע בעווייזען פאַר זיין שולד.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) פּאַטאַש, קאָשטשעלני פּלאַץ 10; כאַ־רעמזאַ, פּאָמאָרסקאַ 12; מילער, פּיעטריקאָווער 46; עפּשטיין, פּיעטריקאָווער 225; גאָרטשיצקי, פּושאַ־יאַזד 59; אַנטאָניעוויטש, פּאַביאַניצקאַ 50.

פערקלענערען דירה-געלט און געגען עקסמיסיעס

וויצע-פרעזעס פון לאקאטארען-פעראיין אין ווארשא

מאָרגען פאָהרט קיין וואַרשאַ דער וויצע־פּרעזעס פון לאָקאַטאָרען-פעראיין (וואָלטשאַנסקאַ 77) ד"ר אייגער. די רייזע שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אַקציע צו פערביליגערען דאָס דירה-געלט און געגען עקסמיסיעס.

ווי דער סעקרעטאַריאַט פון לאָקאַטאָרען־פעראיין מאַכט אויפמערקזאַם, קענען עקסמיסיעס אָפּגעלעגט ווערען ביז'ן 31-טען מערץ 1933, נאָר די אַרבייטסלאָזע, וואָס פערנעמען וואוינונגען נישט מ הר פון 2 שטובען.

פאליטישער פראצעס

(2) דעם 19-טען יוני ד. י. האָט אַ 14-יעה־ריג יונגעל אָנגעוויזען אַ פּאָליציאַנט אויף צוויי יונגעלייט און אַ מיידעל, אַז זיי זאָלען האָבען אויפגעקלעבט אַ קאָמוניסטישען פּלאַקאַט. ביידע יונגעלייט: הערש וואַסערמאַן און משה שיינמאַן, און די 17-יעהריגע שרה טאַרקאָנאָווסקאַ זענען אַרעסטירט געוואָרען.

נעכטען איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס. די אָנגעקלאָגטע האָבען זיך נישט אָנערקענט צו דער בעשולדיגונג.

דאָס געריכט האָט פערמשפּט שרה טאַרקאָ־נאָווסקאַ און שיינמאַנ'ען צו 4 יאָהר און וואַסער־מאַנ'ען אויף 3 יאָהר תפיסה.

הלאַנג-קינאָ-טעאַטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט — גרויסע פּרעמיערע!
מעכטיגע דראַמע א. נ.
„אין יעדען פּאָרט אַ מיידעל"
אין דער הויפּט-ראָל Albert Prejean
אויסער'ן פּראָגראַם: גרויסע דראַמע
„גאָלדהאַריגער מלאך"
אין דער הויפּט-ראָלע:
MICHAŁ CZECHOW.
אָנהויב פון די סעאַנסען טעגליך 4 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג 12 א זייגער בייטאָג.

ברית הצה"ר בפולניה
סניף לודז

פילהארמאניע-זאל
נארוטאוויטש 20

היינט, דאָנערשטאָג, ד. 15/12, 9 אַ זייגער אָוונט קומט פאָר אַ
רעפעראט פון
ד"ר שעכטמאן (פאריז)
מיטגליד פון ציוניסטישען אַקציאָנס-קאָמיטעט
אויף דער טעמע:
שקר און צביעות" (דער אמת וועגען דער לאגע פון די יודען אין סאוויעט-רוסלאנד)
5141
בילעטען פון 60 גר. ביז 3 זל. שוין צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

ווי אזוי עס איז געראטעוועט געווארען די עקספּעדיציע פון גען. נאבילע אויפ׳ן נארד-פּאל

דערצעהלט פון רעאר פּראפ. רודאלף סאמאילאוויטש אין זיין רעפעראט אין פילהארמאניע

עהרענטליכען איז אין פילהארמאניע-זאל פארגעקומען א פארלעזונג פון בעקאנטען סאוויעטישען געלעהרטען, פאלאר-פארשער און רעטער פון דער עקספּעדיציע פון גענעראל נאבילע — פּראפעסאר רודאלף סאמאילאוויטש.

דער פּרעלעגענט האט געגעבען אנ׳אלגעמיינעם איבערבליק איבער די פארשונגען פון די אייזלענדער, איבער די שוין דערגרייכטע רעזולטאטען און איבער די פּלענער אויף דער צוקונפט. דאן האט פּראפ. סאמאילאוויטש דערצעהלט ווי ס׳איז אפּגעראטעוועט געווארען די עקספּעדיציע פון גענעראל נאבילע.

ווי בעקאנט — זאגט דער פּראפעסאר — איז אין יאהר 1928 געשעהען א קאטאסטראפע מיט דער איטאליענישער פּאל-עקספּעדיציע, וועלכער איז אויף אנ׳אעראפּלאן געפאהרען צום נארד-פּאל אונטער דער אנפיהרונג פון גענעראל נאבילע. די גאנצע וועלט האט געקאכט מיט דער דאזיגער קאטאסטראפע. דעמאלס האב איך בעקומען אנ׳אויפטראג פון מיין רעגירונג, אז איך זאל אין פערלויף פון 3 טעג ארגאניזירען אנ׳עקספּעדיציע צו ראטעווען דעם גען. נאבילע און זיינע חברים. צו דעם צוועק האט מען געדארפט פאהרען מיט דעם גרעסטען אייזברעכער אין דער וועלט

„קראסין".

וועלכער האט אויך געמוזט מיטנעהמען אנ׳אעראפּלאן. דאס ארגאניזירען אזא עקספּעדיציע אין פערלויף פון 3 טעג איז נישט אזא לייכטע זאך. דער „קראסין" פרעסט אויף 120 טאן קויהלען א טאג, און מ׳האט געדארפט מיטנעהמען לכל-הפחות 200 באהן-וואגאנעס קויהלען. „קראסין" האט 11000 פערד-קראפט. א חוץ דעם האט מען גארנישט געטארט פערגעסען. מ׳האט זיך געדארפט ריכטען, אז מ׳וועט

זיין אין וועג אנדערטהאלבען יאהר

און די מאנשאפט האט געדארפט בעשטעהען פון 128 מאן.

די ארגאניזאציע האט טאקע געדויערט מעהר ווי 3 טעג: מיט 12 שעה מעהר.

ווען אלץ איז געווען פערטיג, האבען מיר ארויסגעפיהרט פון לענינגראד. אונזער וועג איז געווען

איבער נארוועגיען און שפּיצבערג.

די אייז-פערהעלטענישען זענען דעמאלס געווען זעהר שווערע און קומענדיג קיין שפּיצבערג, האט דער אייזברעכער נישט געקענט ווייטער פאהרען.

דא מוז איך זאגען, — דערצעהלט ווייטער דער פּרעלעגענט, — אז דער גרעסטער אוצר פון דעם פארשער אין די אייזלענדער איז געדולד. פערלירט מען דאס געדולד, איז די מפּלה א זיכערע.

מיר זענען געשטאנען געקוועטש אין אייז, קיין צייט פערלירען האט מען אבער נישט געטארט און מיר האבען בעשלאסען ארויסצולאזען אנ׳אעראפּלאן, אונטער דער אנפיהרונג פון די

ברידער טשודנאווסקי

אשר וועלן זיי עפּיס בעמערקן, שוין מיט א עקספּעדיציע. 5 מענשען מיט גען. נאבילע בראש.

שעה שפּעטער האבען מיר פון דעם אעראפּלאן בעקומען א ראדיא-דעפּעשע, אז די ברידער טשודנאווסקי האבען בעמערקט די מאלגרען-גרופּע פון דער נאבילע-עקספּעדיציע, וואס קומט אבער דערויס, אז אין דערזעלבער דעפּעשע איז געזאגט געווארען, אז אין דער לופט איז געווארען א שטארקער נעפּעל און זיי זעהען מעהר גארנישט, אפילו נישט וואו זיך אראפּצולאזען אויף „קראסין" און ס׳איז מעגליך, אז זיי וועלען מוזען ערגיץ-וואו בעצוואונגענערהייט לאנדען. פון דעם מאמענט אן האבען מיר מעהר קיין ידיעות פון אונזער אעראפּלאן נישט בעקומען.

— איך בין געשטאנען ביי אונזער טעלעגראפיסט, זאגט פּראפ. סאמאילאוויטש און אונרוהיג געווארט אויף ידיעות, פּלוצלונג האב איך בעמערקט, אז דאס פּנים פון טעלעגראפיסט האט אנגעהויבען צו שיינען, ער האט טאקע באלד בעקומען א דעפּעשע, אז דער אעראפּלאן האט זיך בשלום ערגעץ אראפּגעלאזען אויפ׳ן אייז, אין דער דאזיגער דעפּעשע האבען די ברידער טשודנאווסקי אויך אנגעוויזען וואו זיי האבען בעמערקט די איטאליענער.

— כ׳האב באלד געגעבען א בעפעהל, אז „קראסין" זאל געהן פאראויס און מיר האבען טאקע

אנגעטראפען אויף 2 איטאליענער פון דער אומגליקליכער עקספּעדיציע.

דאס זענען געווען צאפּי און וואליאנא, דער ערשטער איז נאך געווען גענוג מונטער, דער צווייטער איז געווען כמעט פערפרוירען, מיט שוואכע בעוועגונגען האבען זיי זיך בעמיהט, אז מיר זאלען זיי בעמערקען. אין א האלבע שעה ארום זענען זיי שוין געווען אויפן דעק פון שיף. ווער קען זיך פארשטעלען די דאנקבארקייט וואס האט ארויסגעדרונגען פון זייערע אויגען און פון יעדער בעוועגונג זייערע. איך ווייס נישט ווער ס׳איז אין אזא מאמענט גליקליכער, דער געראטעוועטער, אדער דער, וועמען ס׳האט זיך איינגעגעבען אימיצען צו ראטעווען.

נאך די סענטימענטען האב איך א פרעג געטון.

— וואו איז מאלגרען?

דערויף האב איך בעקומען אנ׳ענטפער.

מאלגרען איז געווען א העלד.

מיט א חודש צוריק, ווען ער האט בעמערקט. אז זיינע כוחות געהען איהם אויס, האט ער געהייסען זיינע 2 חברים ווייטער געהען און אליין איז ער געבליבען אויפ׳ן פעלד, און איצט לעבט ער שוין זיכער נישט.

ס׳האט מעהר נישט געהאט קיין זינען מעהר צו בלייבען און „קראסין" איז געגאנגען מיט דער גאנצער „פולע" פאראויס, מיר זענען געפאהרען 40 שעה און דאן האבען מיר שוין פון דעראוויטענס דערזעהען די רעשטלעך פון דער נאבילע-עקספּעדיציע. 5 מענשען מיט גען. נאבילע בראש.

און ווידער האבען מיר געפיהלט דאס גרויסע גליק, וואס מיר האבען אפּגעראטעוועט די דאזיגע מענשען.

איצט איז געווען די צייט, ווען מיר האבען געדארפט צוריקפאהרען קיין שפּיצבערג, כדי אויפצונעהמען די ברידער טשודנאווסקי מיט זייער אעראפּלאן. מיר האבען זיך אפּגעשטעלט אויף אנ׳ארט און ארויסגעשיקט 2 מענשען פון דער מאנשאפט, כדי זיי צו בעגריסען. טשודנאווסקי׳ס מאנשאפט איז בעשטאנען פון 5 מאן. מיר האבען אלזא ערווארט 7 מענשען, דערווייל זענען געקומען 11, פון וואנען האבען זיך גענומען נאך 4 פּערזאן? און ס׳האט זיך ארויסגעוויזען, אז טשודנאווסקי האט אין זיינע ראדיא-דעפּעשען אויך איבערגעגעבען, אז

זיי פעהלט זאלץ.

אזא דעפּעשע האט מען אויפגעכאפּט אין נארוועגען און באלד האט זיך געשאפען א גרופּע פון 4 מענשען, וועלכע האבען אויס דאנקבארקייט ארגאניזירט אנ׳עקספּעדיציע, וועלכע זאל צושטעלען די פליהער זאלץ. דאס קאמישסטע דערביי איז אבער, אז ווען די עקספּעדיציע איז געקומען און האט אויסגעפּאקט דעם באגאזש, האט זיך ארויסגעשטעלט, אז זיי האבען פערגעסען מיטצונעהמען דאס זאלץ. מיר זענען ווייטער געפאהרען און האבען זיך געזעגענט מיט דער שיף „טשיטא די מילאנא", וועלכע האט איבערגענומען פון אונז די 7 אפּגעראטעוועטע איטאליענער.

מיר זענען צוריקגעפאהרען קיין נארוועגיען. הונדערטער פון זשורנאליסטען האבען געוואלט מיט אונז רעדען. האבען אונז פאטאגראפירט, געפילמט א. א. וו. איינער פון די אייפריגע פאטאגראפיסטען מיט 2 גרויסע אפּאראטען איז דערווייל אריינגעפאלען אין וואסער און זיך אנגעהויבען צו טרונקען. אונזערע מאטראסען זענען באלד נאכגעשפּרונגען און איהם געראטעוועט. אנ׳אנדער פילם אפּעראטאר איז דערביי רוהיג געשטאנען און די גאנצע סצענע אויפגענומען אויפ׳ן פילם

ווען מיר זענען ווייטער געפאהרען, האט אונזער ראדיא-סטאנציע פּלוצלינג אויפגענומען פערצווייפעלטע הילפס-רופען וואס זענען געקומען פון א שיף

„סערוואנטים".

וועלכע איז געווען מיט 318 טוריסטען אויפ׳ן אפענעם וואסער און איז בעשעדיגט געווארען דורך אנ׳אייזקריזע. 14 שעה זענען מיר געפאהרען ביז מיר זענען צוגעקומען צו דער זינקענדער שיף. 6 טעג און 6 נעכט האבען מיר אונאויפהערליך געארבייט, כדי צו ראטעווען די פּאסאזשירען און צוריכט צו מאכען די שיף, וואס האט זיך אונז אויך איינגעגעבען.

ס׳איז נישט צו דערצעהלען די גרויסע סימפּאטיע, וואס האט אונז ארויסגעוויזען דאס נארוועגישע פאלק. דער נארוועגישער האנדעלס-מיניסטער און מ׳ זענדער, טויזענדער מענשען האבען אונז אפּגעווארט און ענטוזיאסטיש בעגריסט אונזער גאנצער מאנשאפט איז פערבעטען געווארען אויף א גרויסען באנקעט, איך האב ערקלערט דעם מיניסטער, אז אונזערע מענשען האבען נישט קיין סמאקינגס צו געהען אויפ׳ן באנקעט. היות ווי דאס איז געווען א זונטאג-טאג האט דער מיניסטער געהייסען עפענען די געשעפטען און פאר אונזערע מענשען איז איינגעקויפט געווארען ספּעציעלע מלבושים, אין אוונד האב איך מיינע מאטראסען כמעט נישט דערקענט, זיי זענען געווען גאנצע „זשענטעלמענער". מ׳קען זיך אבער פארשטעלען די ענטוישונג פון די מאטראסען, ווען זיי האבען זיך אויפ׳ן באנקעט דערוואוסט, אז אין נארוועגען טאר מען נישט טרונקען קיין בראנפען און זיי האבען זיך געמוזט בעגנוגענען מיט מינעראל וואסער...

מיר זענען צוריק געפאהרען קיין לענינגראד, אויך דא איז דער קבלת פּנים געווען אנ׳אינגעהויערער, 300 טויזענד מענשען האבען אונז בעגריסט אויף די גאסען פון לענינגראד. הונדערטער דעלעגאציעס פון פערשידענע געזעלשאפטען, ארקעסטערס און באנקעטען, אבער דאס מאל שוין מיט אמתע רוסישע „וואדקא".

דאן געהט דער פּרעלעגענט איבער צו דערצעהלען וועגען זיינע ווייטערדיגע עקספּעדיציעס מיט די אייזברעכער, „סיבדאוו", „סיביריאקאוו", „סודאנאוו" און מיטן „גראף-צעפּעלין" צום נארד-פּאל, וועגען די דאזיגע אינטערעסאנטע שילדערונגען וועלען מיר בעריכטען אין מארגענדיגען נומער.

יודיש טעאטער
„סקאלא"
שרודמיעסקא 15, טעל. 232 33
די בעליבטע סוברעטין
רעגינא צוקער
דער בעריהמטער ארטיסט
הערמאן פעניגשטיין
צוזאמען מיט׳ן ערשטקלאסיגען אנסאמבל
היינט, דאנערשטאג, 9 אוונט
4-טע פּאפּולערע פּארשט.
פּרייזען פון 60 גר. ביז 2 זל.
די פּראכטיגע מוזיקאלישע קאמעדיע
אין 3 אקטען
דער געקויפטער חתן
מיט רעגינא צוקער און הערמאן פעניגשטיין אין די הויפּט-ראלען
צום שלוס: א גרויסער
דיווערטיסמענט
אויסגעפיהרט דורך די ארטיסטען:
רעגינא צוקער, הערמאן פעניגשטיין, לעאן נעטליבערמאן, ליזא שלאסבערג
אכטונג! מארגען גרויסע רעוועלאציע!
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

ר. איז ראעל

משפּחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן פון יודישען פאמיליען-לעבען

(44

ר׳ חיים איז געווען שטרענג צו זיך אליין און צו אנדערע. ער האט נישט געקענט מיט איינמאל תּופס זיין דעם גאנצען פּלאנטער וואס האט זיך דא געשאפען. ער איז געווען בייז אויף זיך אליין צוליב דעם וואס ער איז דא אהערגעקומען.

— נאך וואס האב איך דאס געטון? איז נישט דעם בן סורר ומורה, אזוי ווי איך האב נישט געהערט וואס ביז איצט וועגען איהם. איך וויל פון איהם ווייטער נישט וויסען, איך פערלייקען איהם פאר א זוהן, דער אויבערשטער האט געגעבען און דער אויבערשטער האט גענומען, זאל זיין געהייליגט זיין ליבער נאמען.

פאר קיינעם האט אבער חיים גארנישט דערצעהלט, ער האט דעם גרויסען צער אין זיך געשטיקט, הגם ער האט זיך בעמיהט צוצונעהמען די שטראף

— געוויס האב איך נישט בעסער פערדינט ביים רבונו של עולם, האט ער זיך געטראכט, וויל אנדערש וואלט ער מיך אזוי שווער נישט בעשטראפט.

ר׳ חיים איז אהיימגעפאהרען אין זיין שטעטעל, נישט דערצעהלענדיג וועגען דעם, אז דער סטודענט מארעק קרייבין, דער אנ׳עסטירטער כלומרשטער מערדער, דער משומד, איז זיין זוהן, זיין אמאליגע קרוין און קאפּ, זיין אמאליגער שטאלץ און האפנונג, זיין גרויסער עילוי.

אהיימקומענדיג האט ער איינגערופען זיינס א תּלמיד, געהייסען זיך רייסען קריעה און זיך אפּוועקגעזעצט שבעה.

— זעץ זיך מיט מיין ווייב, האט ער געזאגט, איך האב בעקומען א ידיעה, אז אונזער איינציג קינד, אונזער מרדכילע איז פאר אונז געשטארבען, פאר אונז לעבט ער נישט מעהר, דער ליבער איז דער דין, אז מיר מוזען זיך אוועקזעצען אויף א שעה שבעה.

די אלטיטשקע האט אויסגעבראכען אין א היסטערישען געוויין און איהר איז נישט מעהר געבליבען, ווי צו פאלגען און זיך אוועקזעצען צוזאמען מיט איהר מאן אפּזיצען שבעה נאך איהר איינציגען זוהן.

— פערלוירען געגאנגען א טייערע נשמה, האט חיים כסדר איבערגעחזרט, פערלוירען געגאנגען, געשטארבען פאר אונז און ווען מעהר נישט צוריקקומען אפּגעזעסען די שעה שבעה, האט זיך חיים שנעל אויפגעשטעלט, געוואשען כגון די פּרשה פּרעה ליכער און אנגעזאגט זיין ווייב, אז מרדכילעס נאמען זאל מעהר אין דער שטוב נישט דערמאנט ווערען

די סצענע מיט דעם מיידעל וואס האט זיך אין מיטען באטש בעזוכען ביים רב איז צימער, דאס טראגישע געזיכט האט דאך אויף ר׳ חיימען געמאכט א שטארקען איינדרוק, די גאנצע צייט וואס ער איז געווען ביים רב, האט ער אפילו נישט איבערגעפרעגט וואס ס׳איז פארגעקומען, ווער דאס מיידעל איז, אדער אנדערע איינצעלהייטען, איצט האט זיך ר׳ חיימען באכאמאל פארגעשטעלט דאס גאנצע בילד און האט אויף איהם געהאט א ווירקונג

— אי א וועלט היינט איז, א וועלט ס׳איז, אויסטערלישע זאכען קומען פאר און מ׳טאר זיך גארנישט אגרופען, א וועלטעלע

מרימס לאגע איז געווארען זעהר ערנסט, צוליב דער אויסטערלישער פּאסירונג מיט איהר עלטערן פון שטוב האט זיך איהר קראנקהייט פערשארפט און די דאקטוירים האבען אנגעהויבען מורא צו בעקומען פאר איהר צושטאנד, נאר אונבעגרעניצטער רוה און זארגפעלטיגע בעהאנדלונג האט געקענט איבערזוגען די וואקסאל פון איהר קראנקהייט, די רביצין רחלע האט געטון אלץ וואס איז געלעגען אין איהרע מעגליכקייטען, כדי צו העלפען מרימען זי זאל געזונד ווערען, זי האט נישט געקארגט קיין געלד, גארנישט איז געווען צו טייער פאר דער קראנקער, און קיין געלד האט נישט געפעהלט, גיטעלע ווייספעלד האט נאך געזארגט איבערגעלאזען, אז ס׳זאל סטייען אויף אלעס, אבער א חוץ געלד האט זי נישט געקארגט קיין אייגענע כוחות, זי איז נישט געשלאפען גאנצע נעכט און אליין בעדינט און געפלעגט די קראנקע, גאנצע טעג איז זי פון שטוב נישט ארויסגעגאנגען און זיך נישט פערלאזען אויף קיינעם

דוד האט, פערשטעהט זיך, נישט געהאט קיין צוטריט צו דער קראנקער, ער האט אפילו נישט געהאט די מעגליכקייט זיך באכצופרעגען אויף איהר, וויל ער האט נישט געהאט וועמען צו פרעגען. די האט מוראדיג געליטען, מרימס צושטאנד האט פערנומען זיין גאנץ וועזען. גארנישט איז איהם געגאנגען אין קאפּ אריין

— מרים, מרים האט ער שטענדיג איבערגעחזרט — א גאנצע טאג און גאנצע שלאפלאזע נעכט — מרים, מרים, דו מוזט געזונד ווערען, מיין שטארקער ווילען און גלויבען וועט איבערקומען די שרעקליכע קראנקהייט.

ער האט זיך גאנצע טעג געדרעהט הין און צוריק פאר די פענסטער פון צימער, אין וועלכען ס׳איז געלעגען די קראנקע, ער האט געוואלט דארט אריינקומען, כאטש צו זעהען איהר בלאס פּנים און אפשר וועט זי עפענען האלטען די אויגען און ער וועט זיך צונויפטרעפען מיט איהר בליק, אפשר איז איהר שוין בעסער און זי וועט איהם דערקענען, דאן וועט זי צו איהם א שמייכעל געבען, דאס וואלט דאך געווען דאס גרעסטע גליק אין זיין לעבען.

ער האט אבער גארנישט געקענט זעהען, וויל די פענסטער זענען געווען פערהאנגען מיט געדיכטע גארדינען, דורך וועלכע מ׳האט גארנישט געקענט זעהען און נישט הערען. דוד האט שוין געהאט בעשלאסען זיך צו ווענדען דירעקט צו דער רביצין און זי פרעגען

— כ׳בעט איך רביצין, זאגט מיר וואס מאכט עפּעס מרים.

ער האט געהאט רעכט דערצו, ער האט דאך א געוויסען חלק אין דעם וואס זי איז אפּגעראטעוועט געווארען פון א שווערער לאגע, דוד האט אבער נישט געפונען די דרייסטקייט און זיך אויסצופיהרען זיין בעשלוס און צוליב דעם איז ער נאך מעהר ביז געווארען אויף זיך אליין.

(פארטזעצונג קומט)

אונזער פּרעמיע פאַר די לעזער פון „נײַעם פאָלקסבלאַט"

2 אומזיסטע רייזעס אויף דער ווינטער-מכבי'אדע קיין זאקאפּאנע

אונזער געכטיגע יריעה וועגען די צוויי אומזיסטע רייזעס פאַר די לעזער פון „נײַעם פאָלקסבלאַט" אויף דער גראַנדיעזער ווינטער-מכבּיאַדע אין זאַקאָפּאַנע, האָט אַרויסגערופן אַ גרויסע פעראינטערעסירונג אין אַלע קרייזן און בעזונדערס אין די קרייזן פון די אַנהענגער פון פּוילישער רעזיסאַנס פון דער יודישער יוגנט.

די ווינטער-מכבּיאַדע וועט זיין די ערשטע גרויסע אימפּרעזע אויף דעם געביט אין דער געשיכטע פון דער יודישער ספּאָרט-בעוועגונג און ס'וועלען זי בייוואוינען טויזענדער טוריסטען פון דער גאַנצער וועלט. די זוכי-בגורל פון „נײַעם פאָלקסבלאַט" וועלען פאָהרען אויף דער „מכבּיאַדע" פולשטענדיג אומזיסט (באַהן, וואוינונג, ערשטקלאַסיגע בעקעסטיגונג, איינטריט אויף אַלע אימפּרעזעס).

צו דער „מכבּיאַדע" מיט דער אַמביציע צו דערגרייכען דאָס ערשטע אָרט אין דער אַלגעמיינער פונקטאַציע.

אין שייכות מיט די לעצטע צוגרייטונגס-אַרבייטען צו דער „מכבּיאַדע" אין זאַקאָפּאַנע, האָט אין זאַקאָפּאַנע געווײַלט דער קאָמיטעט-מיטגליד — ד"ר קיר שבוים, וועלכער האָט אָנגעהאַלטען אַ רייהע קאָנפערענצען מיט די אָנגעזעהענסטע ספּאָרט טוער. עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען די ווייטגעהענדסטע אונטערשטיצונג אויף אַלע געביטען. די אַרבייטען ביים שליטען-טאָר זענען שוין פאַרענדיגט געוואָרען. דער טאָר איז געוואָרען גרינדליך איבערגעבויט. אין די נאָהענטסטע טעג הויבען זיך אָן די אַרבייטען ביים האָקעי-סטאַדיאָן. ווי עס איז אַלזאָ צו זעהן, וועט די ווינטער-„מכבּיאַדע" אין זאַקאָפּאַנע טראָגען אַן אימפּאָזאַנטען אינטערנאַציאָנאַלען כאַראַקטער, און וועט זיין אָהן שום ספק די גרעסטע ווינטער-אימפּרעזע, וואָס עס איז ביז איצט פאָרגעקומען.

• • •

פון לאָדז קלייבען זיך הונדערטער טוריסטען קיין זאַקאָפּאַנע אויף דער מכבּיאַדע, אָנמעלדונגען בעהמט אָן דער פאָרשטעהער פון וועלט-פאַרבאַנד „מכבּי" אין לאָקאַל פון וואַגאָן-לי, פּיעטריקאָווער 64, פון 4—7 אָוונד.

ווי מיר דערוויסען זיך, וועלען די טוריסטען האָבען אַ מעגליכקייט אַרויסצופאָהרען איינינע טעג פריהער און פאַרבלייבען אין זאַקאָפּאַנע אויך אויפזיכט פון „מכבּי" אויך נאָך דער מכבּיאַדע.

די צוגרייטונגען צו דער ווינטער „מכבּיא'דע" אין זאקאפּאנע

הגם עס טיילען אונז אָפּ עטליכע וואָכען ביז צו דער ווינטער-מכבּיאַדע אין זאַקאָפּאַנע, דאָך קומען שוין יעדען טאָג אָן מעלדונגען פון אויסלענדישע יודישע ספּאָרט-פעראיינען, וועלכע גרייטען זיך צוקומען קיין זאַקאָפּאַנע. דער אינטערעס ביי אַלע יודישע ספּאָרט-פעראיינען אין דער וועלט איז גרויס. ווי עס איז פאַראויסגעזעהן, וועלען די קאַמפען וועגען די ערשטע ערטער זיין זעהר פערביסען. די אויסגעצייכענטע סקי-מאַנשאַפט פון ווינער „הכּוח" האָט שוין געמעלדעט איהר אנטייל. די ווינער רעפּרעזענטאַנץ וועט בעשטעהן פון די בעסטע עסטרייכישע סקי-פאָהרער און האָקעיסטען, וועלכע רעפּרעזענטירען די העכסטע קלאַס אין זייערע צווייגען. די ווינער מאַנשאַפטען קומען

היינט רעפעראַט פון ד"ר שעכטמאַן

היינט דאָנערשטאָג אָוונד קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע-זאַל דער רעפעראַט פון פיהרער פון די רעוויזיאָניסטען, מיטגליד פון רעוויזיאָניסטישען עקזעקוטיוו-קאָמיטעט ד"ר י. שעכטמאַן פון פּאַריז אויף ד. ט.: דער אמת וועגען דער לאַגע פון די יודען אין סאָוויעט-רוסלאַנד.

ד"ר שעכטמאַן נעמט אין משך פון 25 יאָהר אַ אַקטיווען אנטייל אין דעם יודיש ציוניסטיש געזעלשאַפטליך לעבען — פריהער אין רוסלאַנד און שפּעטער אין מערב-אייראָפּא. נאָכ'ן אויסברוך פון דער רעוואָלוציע, האָט די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע אַרויסגעשטעלט ד"ר שעכטמאַן אַלס איהר פאָרטרעטער ביי די וואַהלען צו דער רוסישער און דאַן צו דער אוקראַינישער גרינדונגס-פאַרזאַמלונג. ער איז אויך געווען איינער פון די פיהרענדע פאָרטרעטער פון נאַציאָנאַלען יודענטום אין דער אוקראַינישער „קליינער ראַדע" (ציטווייליגער פּאַרלאַמענט).

טראַדיציאָנעלע חנוכה-אַקציע פון קרן-קימת

אונטער דער לאָזונג „באַדען פאַר דער מינפּטער עליה" איז פּראָקלאַמירט געוואָרען די היי-יעהריגע חנוכה אַקציע פון קרן-קימת, וועלכע הויבט זיך אָן שוין דעם קומענדיגען זונטאַג.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז די היינטיגע וואָך פאָרגעקומען אַ גרעסערע בעראַטונג מיט די פאָרשטעהער פון די ציוניסטישע גרופּירונגען און יוגענד אָרגאַניזאַציעס.

„אין פינטשעוו טאָגט שוין"

היינט ווערט געשפּילט איין מאָל

אין „אַרראַט" (עלעיע 1 מאַי 2) ווערט היינט געשפּילט דער רעקאָרד-פּראָגראַם, א. נ. „אין פינטשעוו טאָגט שוין".

אָנהויב—האַלב צעהן אַ זייגער.

לויה פון טראַגיש-אומגעקומענער מינדל פּילאַזאַף

נעכטען האָט „חסד של אמת" אַדורכגעפיהרט די לויה פון דעם טראַגישען קרבן, וואָס איז אומגעקומען בעת דעם איבערפאַל ביי דער וואָיעוואָדזטווע. אין דער לויה האָט זיך בעטייליגט אַ גרויסער עולם מלווים.

אַרעסטירט אַ באַנדיט

(2) דעם 3 דעצעמבער ה. י. האָבען 3 מאַסקירטע בעוואָפענטע באַנדיטען אויסגעפיהרט אַ רויב-אָנפאַל אין דער וואוינונג פון יוזעף סטאַשאַק זגאַדנאַ 26 אין כאָיני.

נעכטען איז אַרעסטירט געוואָרען דער 21-יעהריגער זדזשיסלאַוו אָסוואַלד, וועלכער האָט זיך בעטייליגט אין דערמאָנטען רויב-אָנפאַל. איצט ווערען געזוכט די אַנדערע 2 פאַלאַנער.

פילהאַרמאָניע-זאַל

טעל. 213-84 — טעל. 213-84

פרייטאַג, דעם 16-טען דעצעמבער ד. י. 9 אַ זייגער אָוונד
שבת, דעם 17-טען דעצעמבער ד. י. 4 נאָכמ. און 9 אָוונד
זונטאַג, דעם 18-טען דעצעמבער, 9 אַ זייגער אָוונד
מאָנטאַג, דעם 19-טען דעצעמבער, 9 אַ זייגער אָוונד

נאָר 5 גאַסטשפּילען!

די בעקאַנטע אַרטיסטקע

אידא קאמינסקא

צוזאַמען מיט איהר אַנסאַמבל אין דער סענסאַציאָנעלער מאָדערנער פּיעסע פון דער אויטאָרקע Morozowicz-Szczepkowskiej

מיר פּרוּווען

מאַניקאַ'ס פּראָצעס

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

„יודישע טעאַטער-סטודיע"

די „יודישע טעאַטער-סטודיע" גיט נאָך אַ לענגערען איבעררייס מאָרגען פרייטאָג און שבת, מענדעלע מוכר ספרים'ס „די רייזע פון בנימין דעם דריטען" (מסעות בנימין השלישי). די פאָרשטעלונגען געהען לטובת די אָרימע פאָלקסשול-קינדער.

די נאָהענטסטע פּרעמיערע וועט זיין שלום עליכם'ס „יודישע אַקטיאָרען" (בלאָנדזשענדע שטערן). דאָס ווערק איז אינסצעניזירט געוואָרען פאַר דער יודישער סטודיע און וועט ווערען צום ערשטען מאָל אויפגעפיהרט אויף דער יודישער ביהנע אין פּוילען.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

דאָנערשטאַג, ד. 15 דעצעמבער 1932

11.40 טעגליכער פּרעסע-איבערזיכט. 11.50 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט. 11,58 צייט-סיגנאַל. 12,10 גראַמאָפאָן-פּליטען. 1,20 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט. 12,25 שול-קאָנצערט. 3,15 ווירטשאַפטליכער קאָמוניקאַט. 3,25 גראַמאָפאָן-פּליטען. 3,35 רעפּעראַט. 4.00 גראַמאָפאָן-פּליטען. 4,40 רעפּעראַט. 5 00 קאַמעראַל-קאָנצערט. 5,40 רעפּעראַט. 6,00 לייכטע מוזיק. 6.45 לאָדזער פּאָסטקעסטעל. 7,00 פערשידענעס. 7,20 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער, רעפּערטואַר פון די טעאַטערען. 7.30 ליטעראַרישער פעליעטאָן. 7,45 ראַדיאָ פּרעסע. 8,00 לייכטע מוזיק. 9,30 אודיציע. 10,15 טאַנץ-מוזיק. 10,55 מעטעאָראָלאָגישער און פּאָליציי-קאָמוניקאַטען. 11.05 טאַנץ-מוזיק.

אויסלאַנד

6,30 ריגאַ — אָפּערע. 7,40 בודאַפּעשט — סימפ. קאָנצערט. 8 פּראַג — קאָמעדיע. 8,10 קאָפּענהאַגען — סימפ. קאָנצערט. 8,30 מיילאַנד — אָפּערע. 8,45 הילווערסום — אָפּערע. 9.45 פּאַריז — סימפ. קאָנצערט.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	—	—	87.50
3 פּראָצענטיגע	בוראָוולאַנע	—	39.50
4 „	דאָלאַרובקא	—	53.00
7 „	סטאַביליזאַציע (אמ.)		58.80
8 „	וואַרשאַווער פאַנד-בריף		45.75
8 „	לאָדזער	„ „	44.50
ענגלישע פונט	—	—	28 .30
דאָלאַר	—	—	9.93

פון רעסטאָראַטאָרען- און ביר-האַלע-בעזיצער-פעראיין

צוליב דעם, וואָס דער קאָלאָניאַל-שטייער צו די אַקציז-פּאַטענטען איז געהעכערט געוואָרען פון 150 אויף 200 פּראָצענט, האָבען זיך נעכטען געוואָנדען אין דער וואָיעוואָדזטווע אַ דעלעגאַציע פון 2 קריסטליכע פעראיינען אין די פּערזאָנען פון די ה"ה באַראָווימש און קנייזלער, און פון יודישען פעראיין ה' קאַרא. נאָר אַזוי ווי די פראַגע איז שוין נישט אין דער קאָמפּעטענץ פון דער וואָיעוואָדזטווע, פאָהרט מאָרגען די דערמאָנטע דעלעגאַציע קיין וואַרשאַ ווי זי וועט אינטערווענירען אין מיניסטעריום.

ריזיגער ערפאָלג פון העברעאישען קלאַנג-פילם „דאָס נייע ארץ-ישראל" אין „ספּלענדיד"

ווי ס'איז געווען צו ערוואַרטען געהט דער העברעאישער קלאַנג-פילם מיט אַ ריזיגען ערפאָלג. יעדער סעאַנס ווערט שטאַרק בעזוכט דורך דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג. ס'איז אָבער געוואונשען, אַז מ'זאָל קומען פּינקטליך צו די סעאַנסען.

„די פּראָפ. בעוועגונג אין איצטיגען מאָמענט"

דיסקוסיע-אָוונט אין האַנדעלס-אַנגעשטעלטע-פעראיין

קומענדיגען שבת, ד. 17. ד. ח. האַלב ניין אָוונט קומט פאָר אין לאָקאַל פון האַנדעלס-אַנגעשטעלטען-פעראיין (פּעטריק. 85) אַ דיסקוסיע-אָוונט א. ד. ט. „די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען אין איצטיגען מאָמענט".

„צווישען נעכטען און מאָרגען"

פאָרלעזונג פון אַנדזשעי סטרוג

קומענדיגען זונטאָג קומט פאָר אין שטאָטישען טעאַטער אַ פאָרלעזונג פון אַנדזשעי סטרוג א. ד. ט. „צווישען נעכטען און מאָרגען".

Dr. med. H. LUBICZ

ספּעצ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען

צעגעלניאַנאַ 7, טעל. 141-32

נעמט אָן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאָכמ. און פון 5—8 אָוונד. זונטאָג פון 9—11 בייטאָג.

נאָך ווינער אַרט

אָרטאָפּעדישער אַנשטאַלט

פּראָטעזען, גאָרסעטען, אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען אַלער אַרט, לייכטע פּלאַטפוס-איינלאַגען געגען פּלאַטפוס-שמערצען אַלס נאָך גיפּס-אָבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פּיעטריקאָווער 119, טעל. 231-81.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15 טעל. 149-07.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.

נעהמט אָן פון 8—11 פריה און פון 4—8 אָוונד, זונטאַג פון 9—1 בייטאַג.

פאַר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פּרייזען

Dr. S. Kantor

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען

וואוינט יעצט אויף

PIOTRKOWSKA 90, tel. 129-45.

נעהמט אָן פון 8—2 נאָכמיטאָג און פון 4—9 אָוונד, זונטאַג און יום-טוב פון 8—2 נאָכמ.

צו אַלע פּאַליסען-בעזיצער!

די אַלע, וועלכע האָבען דורך מיר רעגיסטרירט די רוסישע פּאַליסען און האָבען שוין בעקומען אויסגעצאָהלט, ווי אויך די אַלע, וועלכע צאָהלען פּאָליסען און האָבען צוליב סיבות אויפגעהערט צו צאָהלען, קענען זיך ווענדען וועגען אַלע אַרט אינפאָרמאַציעס, וועלכע ווערען ערטיילט בחנם טעגליך פון 9—11 צום אַסעקוראַציע-אינספּעקטאָר

ח. קאַנסער, קאַמיענאַ 9, טעל. 175-88.

פערמערקונג: איך נעהם אויך אָן סעקוראַציע פאַר פייער און גנבות אויף וואוינונגען, לאַגערן, אויטאָ'ס און שויפענסטער. 4946

Dr. med. Haltrecht

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאָג און פון 5—9 אָוונד. זונטאָג פון 10—1 בייטאָג.

פאַר אַרבייטסלאָזע לעטשניצע פּרייזען

Dr. med REICHER

פּאָלודניאָוואַ 28, טעל. 20193

ספּעציאַל-אַרצט פאַר מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג קינדערלאָזיגקייט און סעקסועלע בעראַטונגען

נעהמט אָן פון 5 — 8 אָוונד.

זונטאַג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאָג.

בוכהאַנדלונג נ. בערלינסקי

לאָדז, אַלט-שטאָט 12.

חודש פונם יודישען בוך, אָרגאַניזירט לויט דער איניציאַטיווע פון יודישען פען-קלוב אין פּוילען

אין דער ביליגער רשימה געהען אַריין העכער 1000 פון די בעסטע ביכער, די וויכטיגסטע ווערק פון דער יודישער און וועלט-ליטעראַטור פון די בעדייטענדיגסטע פאַרלאַגען. הנחה ביז 90 פּראָצ.

קומט און זעהט אַדורך די רשימה פונ'ם ביליגען ביכער-פאַרקויף און איהר וועט זיכער עפּעס קויפען.

אַלע ביכער זענען צו בעקומען אויך אין פּראַכט-באַנד צום פּרייז פון 1.50 גילדן.

„SANATO"

כירורגיש-וועכנעריז-אַנשטאַלט

אַגראַראָוואַ 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאַס

גינעקאָלאָגיש-וועכנעריז-אָבטיילונג

ד"ר מעד. ש. אייגער, ד"ר מעד. י. בויב, ד"ר מעד. רייטלער-סוריאַנסקאַ ד"ר מעד. וו. אייכנער

פּרייז פון אַ געבורט

אין 2-טען קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פּאַלאַסאָוו

כירורגישע אָפּטיילונגען ד"ר מעד. מ. קאַנטאָר.

יעדער איינציגער

האָט זיך איבערצייגט, אַז פאַר

מעבעל

דיוואַנעס, פעלצען, נייה-מאַשינען, גאַרדעראָבען או"וו

צאָהלט די העכסטע פּרייזען

א. ווייצמאַן שענקעוויטש 23

טעלעפאָן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

קליינע פּאָדאַטקעס !!!

וועלען צאָהלען פון נײַ-יאָהר אָן סוחרים, וועלכע וועלען פיהרען האַנדעלס-ביכער. איך פיהר שוין פיל יאָהר ביי איינינע פירמעס האַנדעלס-ביכער, וועלכע ווערען קאָנטראָלירט און שטענדיג פון סקאַרב אָנערקענט און די פירמעס צאָהלען פּאָדאַטקעס לויט די ביכער. איבערדעם דאַרפען סוחרים, וועלכע ווילען פון נײַ-יאָהר איינפיהרען ביכער, זיך ווענדען צו מיר. מיט אַכטונג

ג. גריבבוים, קאָנסטאַנטינער 46

לינקע אָפיצינע, 1-טער שטאָק.

היגיעניש-קאָסמעטישער סאַלאָן Szwajcerowej

איז בעוואָרען מיט'ן היינטיגען טאָג אָן איבערגעטראָגען

פון דער נאַרוטאָוויטשאַ 24

אויף פּיעטריקאָווער 106 1. שט., טעל. 115-08

Gwiazdka radość przynosi!

NIE WYDAWAJ PIENIĘDZY LEKKOMYŚLNIE.
Na gwiazdkę kup nasze praktyczne podarunki.

Wielki wybór! Niskie ceny!

DLA PAŃ:

Reformy	
Jedwab. najlepszy gatunek	od zł. 4.10
Czysta wełna	„ „ 5.—
Mako	„ „ 1.95
Wełnisty gat.	„ „ 2.65
Bawełna, drapana	„ „ 2.65
Koszule	
Czyste Mako	„ „ 2.90
Czysta wełna	„ „ 6.—
Jedwab. najlepszy gatunek	„ „ 4.20
Kombinacje	
Czyste Mako	„ „ 3.—
Czysta wełna	„ „ 8.40
Koszule nocne, jedwabne	„ „ 12.70
Haleczki „	„ „ 9.20
Pończochy	
Jedwabne	„ „ 3.—
Wełniane	„ „ 4.40
Jedwabne z wełną	„ „ 4.70
Skarpetki sportowe, czysta wełna	„ „ 2.60
Rękawiczki	„ „ 1.90

Wielki wybór Pulowerów i szalików Wełnianych.

Piotrkowska 100
Tel. 226-63

DLA PANÓW:

Kalesony	
Oryginalne Mako	od zł. 4.30
Wełnisty gat.	„ „ 4.70
Wełniane	„ „ 9.20
Kaftany, dopasowane do kalesonów	
Oryginalne mako	„ „ 3.90
Wełnisty gat.	„ „ 4.40
Wełniane	„ „ 8.10
Skarpetki	
Bawełniane	„ „ 0.80
Wełniane	„ „ 1.80
Wełniane pończochy sportowe	
Ubranie narciarskie	„ „ 21.40

Gotowe podarunki gwiazdkowe
w gustownem opakowaniu.

PLIHAL

DLA DZIECI:

Reformy	
Oryginalne mako	od zł. 1.40
Jedwabne najlepszy gatunek	„ „ 2.90
Czyste wełniane	„ „ 3.20
Kombinacje	
Wełnisty gat.	„ „ 4.20
Bawełna, drapana	„ „ 3.60
Wełniane	„ „ 8.30
Pończochy	
Bawełniane	„ „ 1.—
Wełniane	„ „ 2.35
Rękawiczki	
Czysta wełna	„ „ 1.30
Pyjamy	„ „ 4.20
Ubranka narciarskie	„ „ 14.10
Dla niemowląt	
Kaftaniczki	„ „ 1.40
Czapeczki	„ „ 1.15
Majteczki	„ „ 1.65

Piotrkowska 36
Tel. 228-32

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פערשידענעס

א יודישער ארענטליכער בחור פון אנשטענדיגע עלטערן, פון פאך א קירזשנער, זוכט בעשעפטיגונג פאר א קליינעם פערדינסט, עס קאן אויך זיין ביי אנדערע ארט בעשעפטיגונג. צו ערפאהרען זגכאדניא 68, וו. 28, פארטער.

צו פערמיטען א געוועלב מיט א שטוב אויף פראנציסקאנער גאס, צוזאמען אדער בעזונדער. צו ערפאהרען אויף מרדכי גבאי'ס גאס נומער 9, ביי א. צוקערמאן.

Oryginalny

znak fabr.

8-טונג, ביוראָס!
פאסטומענטען
צו פעדערן מיט לעש-פאפיר
(ספעציאליטעט)
60 גר.

NIEMEŃSKA FABRYKA Grodno
(בעשטעקט מיט א גאָרדענעם מעדאל)
Sklep w Łodzi, Piotrkowska 49
telefon 106-33.

בעסערע יונגעלייט אדער מיידלעך קענען בעקומען לאזשי זשוואדזקא 18, וו. 21. 5264

א שטוב מיט א קיך פאר בילליג פון שוין אוועקציגעבען. שענקעוויטשא 64, וו. 5. 5276

נאכט-לעגער זענדעל, וואכאדניא 19.

Zaginione zostało Kwit Kaucyjny Elektrowniej Łódzkiej na zł. 15.— na im. Jakuba Rozmarina, Nowomiejska 3. 5272

א פיזיש-ענטוויקעלטער יונגערמאן מיט די בעסטע רעקאמענדאציעס זוכט ארבייט ביי וואס ס'זאל נישט זיין פאר'ן קלענסטען געהאלט. צו ערפאהרען אין אדמיניסטראציע. 5275

איילינג! וויכטיג!

א פעראיינפאכט האנדעלס-בוך

בעשטעטיגט דורכ'ן פינאנץ-מיניסטעריום צוזאמען מיט געוויסע אויסקלערונגען און אינפארמאציעס אין יודיש צו בעקומען אין שרייב-מאטעריאלען-געשעפט פון

A. J. OSTROWSKI S-cy
Łódź, Piotrkowska 55,
telefon 203 54.

צו די ה"ה גנבים!

אויף דער קאלישער באהי האט מען מיר א-רויסגעגנב'עט פאלגענדע וועקסלען:

1 וועקסעל	200 זל.	צאהלבאר	20/2	וישרא	ווישניאק,וואַרשאַ
1 „	150 זל.	„	25/2	„	„
1 „	165 זל.	„	5/2	„	הירשראָין „
1 טשעק	200 זל.	P.K.O.	15/1	„	ח.י. אדלער „
1 „	200 זל.	„	15/12	„	שורעק „
1 פראמעסע	100 זל.	„	30/2	„	א. לעווין „

אויך 640 זל. קאסע 10 דאָלער, פאס, דוויטונגען 2¼ לאָטע פון דער 2-טער לאָט 98990/26011.

B Elbaum, Łódź, Kilińskiego 7.

די וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג. די ה"ה גנבים ווערען געבעטען געגען בעלוינונג אָפצוגעבען די וועקסלען אויפ'ן אנגעוויזענעם אדרעס. דיסקרעציע געזיכערט. 5265

Dr. med. JÓZEF SZEPS

אינערליכע קראנקהייטען
ספעציאל-ארצט פאר לעבער, דארם און שטאף-וועקסעל-קראנקהייטען
Piłsudskiego 36 (וואכאדניא) טעל. 224-13
נעהמט אן פון 6 ביז 8 אווענד.

דארפט נישט אוועק קיין אויסגעברענטע לאמפען!

ווייל פאר יעדע אלטע זשארובקע בעקומט איהר צוריק א גאראנטירט לעמפעל געגען צוצאהלונג
— א העלפט פון פרייז. —

מ. זענדעל
פלאץ וואלנאשטש 9
(פראנט-געוועלב), רוג נאוואמיעסקא.
איך קויף אלטע זשארובקעס יעדען קוואנטום

Dr. med.
W. Eychner
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
וואוינט איצט 4 נאווע 4 צגיערסקא
(נעבן קינא „מאשיסט") טעל. 134-72

שייטלען

— מיט —
פאריזער שרינגען
ווי אויך
פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאסיג און רעעל אויסגעארבייט
און אנדולאציע
צו בילליגע פרייזען,
ביי **קערש**
סקווערא 15.

ENGLISH

פארענגער און פארטש-געשיכטע. קאנווערסציע, ליטעראטור ערטיילט א פעהיגער פעדאגאג. — אפערטען אין אדמיניסטר. פאר "Mir"

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרוים אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גאנצע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט נאך דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר

דאקטאר בראבידאווינג בעוויזען זיכער דעם שווערסטען און בעפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס, לייזונגען מיט הייל-גארטעלען און אנא-טאמיע פאר פערקרימטע פיס און פלאט-פיס. ספעציעלע איינלאגעס און די שיך קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע ערען. עמפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בעראנעש, פראפ. ד"ר י. מאריש-לער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מען נעהמט אויף אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין הארציגסטען דאנק דעם ה' ד"ר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 פאר זיין ערטיילטע הילף און מיינע ברוך-ליידען. דעם 20-טען סעפטעמבער 1932, האב איך מיך געווענדעט מיט א שווערער ברוך-קראנקהייט, וואס האט מיר געדראהט א געפאהר און דאך א דאנק דעם פערלעגטען מיר באנדאזש דורכ'ן ספעציאליסט ה' ד"ר. י. ראפאפארט האט ער מיר געלינדערט די שמערצען.

(—) **J. Silberspitz**
לאדז, פראנציסקאנער 56.

Dr. HELLER

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
האט זיך איבערגעצויגען אויף
טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעהמט אן פון 8 ביז 11 פריה און פון 4—8 אווענד.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעמשניצע-פרייזען

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערע ווארטע-זאל פאר פרויען.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט — 18 גר.	פרייטאג און ערב-יו"ט — 24 גר.	אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט — 40	„ „ „ „ — 60	„ 4
נאכ'ן טעקסט — 12	„ „ „ „ — 18	„ 8

אויסער דער שטאָדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א וואָרט

נעקרלאגען 20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא — 1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקן די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט אין טער מין פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg   Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk., rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.